

Elfogadták a műszaki-pénzügyi mutatókat

Ideiglenes parkolót alakítanak ki a nagykórház mögött

Kórházparkoló

Fotó: Nagy Tibor (archív)

A Maros Megyei Sürgősségi Klinikai Kórház körül a gépkocsik parkolása emberpróbáló feladat. Rengeteg beteg, hozzátartozó, orvos, egészségügyi dolgozó szeretne civilizált körülmények között parkolni, ami szinte lehetetlen, s emiatt nap mint nap nagy a bosszúság, az elégedetlenség, hiszen a problémát évek óta nem oldották meg. A Maros Megyei Tanács hétfői rendkívüli ülésén a testület jóváhagyta a kórház mögé tervezett ideiglenes parkoló műszaki-pénzügyi muta-

tóit, így elkezdődhet a tervezés, az építkezési engedélyek beszerzése, majd a kivitelezés. A parkoló 330 gépkocsinak ad majd helyet. Ez a döntés reményt ad arra, hogy a nyár végén parkolni lehet majd a kórház környékén.

Mezey Sarolta

(Folytatás a 4. oldalon)

Ne feledje idejében megújítani előfizetését! Ha előfizet, biztosan kézhez kapja, féláron, mint ha megvásárolná!

Rangos díjat nyert a Kodály gyermekkórus

Múlt héten tért haza a felső-nyáradmenti és sóvidéki „csalóányok” felkaroló Maroszségi Kodály Zoltán Gyermek- és Ifjúsági Kar spanyolországi útjáról, ahol nemcsak feledhetetlen élményeket, hanem megtisztelő elismerést is szerzett.

2.

A zseniális József Attila

Huszdik századi líránk kiválóságai között a legszebb szavú, ám a legmostohább sorsú zseni József Attila volt. Gyógyíthatatlan lelki sebeket szerzett már kisgyermekkorában, és később sem volt kegyes hozzá a sorsa, hogy igazán meggyógyulhasson.

5.

Elérte a csúcspontot a Cseh-tanya

Gyakran nyer díjakat a kebeleli Cseh János és Emese gazdaságából kikerülő lekvár, szörp és bor. Jelen vannak a vásárokon és üzletekben a cukorral és anélkül készült termékekkel, idén befejezik legutóbbi beruházásukat, és elmondhatják: révbe értek.

10.

OPTICA OPTOFARM
A látás szakértője

Szolgáltatásaink:

- kontaktlencse-felírás és rendelés
- ingyenes szemüvegfelírás komputeres szemvizsgálattal
- mindenik szaküzletünk orvosi szakrendelővel van felszerelve, ahol teljes szemvizsgálatot végzünk, a pácienseinket küldőpapír nélkül fogadjuk
- a gyerekvizsgálatokat speciális fotorefraktométerrel végezzük (kellemetlen pupilátagítás nélkül, távolsági fotózással)
- kötelező éves szemvizsgálatok cégek részére
- korszerű számítógép-vezérlésű japán NIDEK gépekkel bármilyen kerettípusba bedolgozunk plasztik- és üveglencsét egyaránt (gyors, olcsó és precíz munkával)
- szemüvegjavításokat végzünk (keretek forrasztása)
- új amerikai készülék látásjavításra, kancsalságra
- terápiák betegség és sérülés utáni rehabilitációra, memória-, reflexek, mozgás- és tanulászavarok javítására

Marosvásárhely:

- ▲ Posta utca 3. sz. Tel: 0265/212-304, 0365/410-555
- ▲ 1918. Dec. 1. sugárút 49. sz. Tel: 0265/263-351, 0365/410-557
- ▲ 1918. Dec. 1. sugárút 182-184. sz. (Fortuna). Tel: 0265/265-205
- ▲ Rózsák tere 53. sz. Tel: 0265/250-120, 0365/410-559
- ▲ Dózsa György utca 64-68. sz. (a Kaufland udvara). Tel: 0265/212-212
- ▲ Köztársaság tér 5. sz. Tel: 0365/430-939

Szászrégen:

- ▲ Iskola utca 11. sz. Tel: 0265/512-042, 0365/410-558

Szováta:

- ▲ Fő út 196. sz. Tel: 0265/577-282, 0742-100-323

Aktuális

Kötelező, de mégsem

Antalfi Imola

Romániában újabb kanyarós megbetegedésekről érkeznek hírek, az Országos Közegészségügyi Intézet adatai szerint csak az elmúlt héten közel ezer új megfertőződést jelentettek. Az elmúlt egy évben pedig több mint 12 ezer eset volt, és 13-an haltak meg kanyaróban. Maros megye az élbolyban van, 1132 esetet jegyeztek itt. Mondhatni rekordszámú kanyarós beteg volt Romániában, az esetszám 40-szer nagyobb, mint például Olaszországban, 10-szer nagyobb, mint az Egyesült Királyságban és 75-ször nagyobb, mint az USA-ban. Az esetek jelentése nem egységes módon történik a különböző országokban, úgyhogy a fenti adatok némileg eltérhetnek.

Néhány évvel ezelőtt a védőoltások hiánya volt az egyik ok, amiért sokan nem kapták meg idejében a vakcinát. Információink szerint jelenleg ez a probléma nem áll fenn, a családorvosok rendelkeznek oltóanyaggal. Ezúttal a szakemberek szerint a súlyos helyzet elsősorban annak tudható be, hogy sokan elutasítják a védőoltások beadatását, pedig a ROR (MMR) komplex oltás, amely nemcsak a kanyaró, hanem a mumpsz és a rózsahimlő (rubeola) ellen is védelmet nyújt. A csecsemőkorból beadott védőoltással és a későbbi emlékeztető vakcinával közel százszázalékos védettség alakítható ki.

Alexandru Rafila egészségügyi miniszter hiába hangsúlyozza,

(Folytatás a 3. oldalon)

ÁPRILIS
18., csütörtök
A Nap kel
6 óra 29 perckor,
lenyugszik
20 óra 15 perckor.
Az év 109. napja,
hátravan 257 nap.

IDŐJÁRÁS
Záporok
Hőmérséklet:
max. 8 °C
min. 0 °C

✦ Isten éltesse!

Ma ANDREA és ILMA, holnap EMMA napja.
EMMA: germán eredetű, alakváltozataival, az Irma és a német Erma névvel együtt Ermin, Irmin germán isten nevéből származik, más feltevések szerint a germán hermion néptörzs nevéből ered.

VALUTAÁRFOLYAM

BNR – 2024. április 17.

1 EUR	4,9754
1 USD	4,6739
100 HUF	1,2669
1 g ARANY	359,4100

ELŐFIZETÉS A SZERKESZTŐSÉGben IS!

Elfogadunk előfizetést lapunkra a következő hónapra a Népújság szerkesztőségében:
Marosvásárhely, Dózsa György utca 9. szám,
2. emelet, 72-es iroda, naponta 9–14 óra között,
szombat – vasárnap zárva. Tel. 0265/268-854.

Megyei hírek

Újraindul a Szováta–Vármező között közlekedő kisvonat

Április 19-től, péntektől ismét közlekedik Szováta és Vármező között a kisvonat, amelyre a turisztikai idényben pénteken, szombaton és vasárnap szállhatnak fel a turisták. A vonat ezen a három napon 10, 13.30 és 17 órától indul a szovátai állomásról. A jegypénztár ezeken a napokon reggel 8 órától tart nyitva. Részletekért a 0743-160-556 telefonszám hívható.

EMKE-okleveleket adnak át

Az Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesület országos elnöksége a hagyományoknak megfelelően a helyi közösségekben is okleveleket adományoz az erdélyi magyar közművelődés napja alkalmából. Az eseményre idén április 23-án, kedden 17 órai kezdettel a Gecse Dániel Református Orvosi és Egészségügyi Szakkollégiumban (volt Bod Péter Diakóniai Központ, Erdő u. 7b sz.) kerül sor. Az idei díjazottak: v. Huszti Orbán Sarolta, a maroszséki Történelmi Vitézi Rend mb. törzskapitánya; dr. Batizán Attila református lelkész, igazgató; Haller Béla tanár, a Castellum Alapítvány irányítója; dr. Szilágyi Tibor egyetemi tanár, az EME orvostudományi szakosztályi elnöke.

Közösen kitakarítjuk – idén is

A Marosvásárhelyi Rádió partnereivel és önkéntesekkel idén is megszervezi a Közösen kitakarítjuk néven ismert Maros-parti takarítóakciót április 20-án, szombaton. A Föld napi eseményen idén is a Hétfák és a szentkirályi gát közötti szakaszt tisztítják meg, a folyó mindkét partját. A környezettudatoságra nevelés régi vesszőparipája a Marosvásárhelyi Rádióknak. Az elmúlt években több száz tonna szemetet gyűjtöttek össze a Maros partjáról, de a cél nem csupán a folyópart kitakarítása, hanem a probléma tudatosítása, a cselekvésre való ösztönzés és a környezet-tudatos életre való nevelés is.

Állásbörze a Sapientian

A Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem Marosvásárhelyi Karán működő Hallgatói Önkormányzat és a kari karrieriroda április 27-én 12-16 óra között megszervezi a hagyományos állásbörzét, amely az április 26-27-én sorra kerülő Tudományos Diákköri Konferencia zárórendezvényei közé tartozik. A Sapientia marosvásárhelyi karán kb. 1150 egyetemi hallgató és további 300 mesteri hallgató tanul, különböző mérnöki, társadalomtudományi és humán szakokon. Az állásbörze remek alkalom a vállalkozásoknak arra, hogy egyetemi hallgatók köréből jól képzett munkae-rot toborozzanak.

Felavatják az új csibai hidat

Április 21-én Nyáradkarácson község önkormányzata, a nyáradkarácsoni Tulipán Gazdakörrel együtt, felavatja az új csibai Nyárad-hidat. Az ünnepség 12:30-kor az új híd átadásával kezdődik. A hidat megáldja Adorján István káposztásszentmiklósi lelkipásztor. Ezt követően traktoros felvonulással folytatódik az ünnepség, majd minden résztvevőt várnak a nyáradkarácsoni kultúrotthonba, ahol különböző kulturális programokkal és bográcsozással zárul az esemény.

Hírszerkesztő: Menyhárt Borbála

Rangos díjat nyert a Kodály gyermekkórus

Múlt héten tért haza spanyolországi útból a felső-nyáradmenti és sóvidéki „csalogányokat” felkaroló Maroszséki Kodály Zoltán Gyermek- és Ifjúsági Kar, ahol nemcsak feledhetetlen élményeket, hanem megtisztelő elismerést is szerzett.

A Golden Voices of Montserrat nevű nemzetközi énekversenyen nyolc kórus vett részt a világ (de inkább Európa) különböző pontjairól: Litvániából, Belgiából, Grúziából, Törökországból, hazánkat Brassó is képviselte. A verseny helyszínei a csodálatos akusztikájú, gótikus stílusú, tengerparti Lloret de Mar-i templom és a montserrati bazilika voltak: ez utóbbi helyszínen a világhírű Escolania de Montserrat fiúkórus után énekelhettek a Fekete Madonna lábánál a szovátai Marianum Házban oktatott fiatalok. A Kodály Zoltán kórus egyházzene kategóriában, nagy európai fővárosok kórusait megelőzve, első lett. Olyan csapatokat utasított maga mögé, mint a brüsszeli nemzetközi gimnázium 79 tagú, 18 nemzet fiataljaiból álló vegyes kara, a vilniusi egyetem kamarakórusa és a litván felnőtt vegyes kar. A főként magyar művekből álló műsor a közönség tetszését is elnyerte, vastapsot kapott a kórus, ahányszor elkezdett énekelni. Az ihletett éneklés felpezsdítette a légkört, és töb-

ben „katarzisélményről” számoltak be, ami könnyeket csalt a hallgatók szemébe, de a maroszséki gyerekek, fiatalok is örömkönnnyekkel fogadták az eredményt. A zsűrielnök Bernardo Latini argentin zeneszerző-karnagy figyelmét is felkeltette a maroszsékiek tehetsége, és jelezte, hogy szeretne egy kórusművet komponálni számukra.

„A sok befektetett munka, az odaadó, lelkes éneklés, a kitartás meghozta a gyümölcsöt. A szovátai, parajdi, vármezői, nyáradremetei, nyáradköszvényesi, mikházi, székelyhodosi, jobbágytelki gyerekeknek, fiataloknak életre szóló élményben volt részük, és ők is hasonló élménnyel

ajándékozták meg hallgatóikat a nemzetközi, szakmailag magas színvonalú közegben. A kórustagok megtanulták, hogy odaadó, szorgalmas munkával semmi sem lehetetlen, az egy húron pendülés, az egymásra figyelés, az együtt éneklés a mennyországba enged bepillantani. A spanyolországi élmények és a verseny motivációja mindenkiből előhívta a legjobb énjét, így a közösség olyan erővé vált pillanatokra, amely az angyali létállapotot vetíti előre” – olvashatjuk egyik közösségi oldalon a katalán helyszíneken szerzett csodálatos tapasztalatok kapcsán Nagy Éva M. Vera iskolánövér, karnagy gondolatait. (GRL)

Megtisztelő a szovátai Marianum Ház közössége számára a katalóniai eredmény
Fotó: a Marianum közösségi oldala

Megjelent a VÁRAD áprilisi száma

A Nagyváradon szerkesztett irodalmi, művészeti, kulturális, társadalmi, tudományos folyóirat 2024. évi 4. száma most került ki a nyomdából, és ezúttal is száz oldalon kínál olvasni-és látnivalót.

A lapindító Restitutio in integrum rovat a múlt rendszerben megbélyegzett bihari születésű költő, Erdélyi József (1896–1978) Lovaspótló a Vérmezőn című versét hozza előtérbe. Prózái írásokkal Zenta László, Szili István, Wessely György magyarországi, Szentgyörgyi László és P. Buzogány Árpád székelyföldi, valamint Kovács-Széles Andrea partiumi szerzők szerepelnek a lapszámban. Verssel ezúttal Lipcei Márta, Benő Attila, Debreczeny György, Fábán Judit és Ványai Fehér József jelentkeznek, to-

vábbá Hellmut Seiler német költő, a ki- nek a fordítója a kolozsvári Benő Eszter.

A szám képzőművészt, Csordás Piski Ibolyát Tóth Hajnal mutatja be Újrahatszósítás, újraértelmezés, átlényegülés című írásában, de ugyanő közöl interjút Kalapács József rockzenészrel, aki erdélyi és partiumi miniturnén vett részt budapesti együttesével a romániai Cargo együttesel közösen. Lencar Péter ezúttal az Erdékvédelmi terület című filmdrámáról ír, míg Fried Noémi Lujza Megállítani Arturo Uit címmel a várad-i társulat Brecht-bemutatójáról.

Helytörténeti vonatkozásúak Gurzó K. Enikő (Mi köti össze Munkácsyt Nagyváradal?), Farkas László (A nagyvárad-i Vulcan-szobor avatási ün-

nepsége 1927-ben) és Szilágyi Gyula (Találkozásaim Tabéry Gézával) írásai. Haraji Adalbert miniszterjében a szegénység ördögi körének megtörési esélyeit járja körül.

Minden könyvnek két szerzője van – ez alatt a cím alatt található a Várad áprilisi számában egy tudósítás az egyik legismertebb kortárs román író, a több alkalommal irodalmi Nobel-díjjal jutalmazott Mircea Cărtărescu találkozójáról az olvasókkal. Akik ezúttal is megtalálják a friss lapszámban Barabás Zsuzsa keresztretjévényt, a megfejtés beküldésével előfizetést lehet nyerni.

A szerkesztőség e-mail-címe: varadszerkesztoseg@gmail.com. A korábbi lapszámok a Varad.ro honlapról tölthetők le.

RENDEZVÉNYEK

Green Team konferencia Marosvásárhelyen

Április 20-án, szombaton 10 órától Marosvásárhelyen, az IncubCenterben kerül sor a MIÉRT Green Team konferenciára. Az esemény célja, hogy felhívja a fiatalok figyelmét és bevonja őket a fenntarthatósági és környezetvédelmi kérdésekbe. Jelen lesz mások mellett Dán Péter és Halmen Balázs, akik a városi zöldítés lehetséges megoldásairól tartanak bemutatót, Tánczos Barna a RetuRo betétdíjas rendszer működéséről beszél, Lihát Ildikó pedig tanácsokkal látja el a résztvevőket, hogy miként lehet zöldebb és élhetőbb környezetet kialakítani.

Maroskeresztúron a Most vagy soha!

Április 26-án, pénteken 19 órakor Maroskeresztúrra, a helyi kultúrotthonba érkezik a Vándormozsi, a Most vagy soha! című magyar kalandfilmmel, amely az egyik leg-

meghatározóbb történelmi eseményünket, az 1848/49-es forradalmat viszi vászonra. Jegyek/előfoglalás a 0726-348-097 telefonszámon vagy személyesen a polgármesteri hivatalban Moldovan Orsolyánál. Egy jegy ára 10 lej.

Kovács Emil Lajos egyéni tárlata

Szatmárnémetiből érkező festőművész, Kovács Emil Lajos lesz a marosvásárhelyi Bolyai téri unitárius egyházközség Dersi János termének újabb vendége. Jóemberek című kiállítása április 21-én, vasárnap 12 órakor nyílik meg. A kiállítót és képeit Szatmári Elemér református lelkész, valamint a házigazda unitárius lelkész, Nagy László és a tárlatszervező Czirjek Lajos méltatja.

Székely szimbólumok régen és ma

Mihály János történész Székely szimbólumok régen és ma című kötetét mutatják be Marosvásárhelyen április 24-én, szerdán 18 órai kezdettel a Bolyai téri unitárius egyházközség Dersi János termében a Visegrádi Szent György Lovagrend szervezésében. A kötet négy tanulmány és egy interjú révén enged betekintést a székely jelképek múltjába és jelenébe.

NÉPÚJSÁG

ÖNÁLLÓ
MAROS MEGYEI NAPILAP
Kiadja az IMPRESS KFT.
FŐSZERKESZTŐ:
Karácsonyi Zsigmond
LAPSZERKESZTŐK:
Antalfi Imola
Benedek István

MUNKATÁRSÁK: Antalfi Imola, Bodolai Gyöngyi, Farczádi Attila, Menyhárt Borbála, Mezey Sarolta, Mózes Edith, Kaáli Nagy Botond, Nagy Miklós Kund, Nagy Székely Ildikó, Nagy Tibor (fotó), Szer Pálósy Piroška, Vajda György. KORREKTÚRA: Horváth Éva, Kiss Éva.
TÖRDELÉS: Makkai Melánia, Vajda Gyöngyi.
FŐKÖNYVELŐ: Nagy Melinda. REKLÁM-LAPTERJESZTÉS: Madaras Éva Adrienn. APRÓHIRDETÉS: Petres Emilia.
Tel.: munkanapokon 9–14 óra között 0265-268-854, délután: 0728-082-259, e-mail: reklam@e-nepujasg.ro.
SZERKESZTŐSÉG: 540015 Marosvásárhely, Dózsa György út 9. szám, II. emelet. Internet: www.e-nepujasg.ro E-mail: nepujasg@e-nepujasg.ro
Telefon: titkárság: 0265-266-780 és tel/fax: 0265-266-270. Nyomda: Palatino.
A szerkesztőség véleménye nem feltétlenül azonos a szerzők véleményével.
Előfizetés a postahivatalokban, postásoknál és a szerkesztőségben: 0728-082-259.
Hirdetési irodánk nyitvatartási rendje: hétfő, kedd, szerda, csütörtök: 9–15 óra, péntek: 9–14 óra, szombat, vasárnap: zárva.

ISSN 1220-3475 (print);
ISSN 1584-3238 (online)

Orosz rakétatámadás érte Csernyihiv városát, többen meghaltak

Orosz rakétatámadás érte szerda reggel az észak-ukrajnai Csernyihiv városát, legkevesebb nyolcan meghaltak, 18-an megsebesültek – közölte a Telegramon Olekszandr Lomako polgármester, hozzátéve, hogy az orosz fél „szándékosan célzott polgári infrastruktúrára”.

„Oroszország sajnos folytatja terror-támadásait a polgári személyek és a civil infrastruktúra ellen, ahogy ezt a mai, csernyihivi támadás is bizonyítja” – szögezte le.

Csernyihiv Kijevtől 150 kilométerre

északkeletre, a fehérorosz határtól 60 kilométernyire fekvő nagyváros, megyeszékhely, melynek az ukrajnai háború előtt csaknem 300 ezer lakosa volt.

Vjacseszlav Csausz, Csernyihiv megye kormányzója ugyancsak a Telegramon közzétett videóüzenetében – melyben a légvédelmi szirénák is hallhatók – azt mondta, hogy az orosz erők három rakétát lőttek ki Csernyihivre, melyek a belvárosban csapódtak be, és az áldozatok civilek.

A mentési munkálatok jelenleg is tartanak.

Az utóbbi hetekben az orosz erők fo-

kozták az ukrán városok elleni, elsősorban a létfontosságú infrastruktúrát célzó drón- és rakétatámadásokat.

Volodimir Zelenszkij elnök a támadásra reagálva leszögezte: az ukrán légvédelem a nyugati katonai segítség apadása miatt nem tudta megakadályozni a szerda reggeli légitámadásokat.

„Ez nem történhetett volna meg, ha Ukrajna elég légvédelmi rendszert kapott volna, és ha a világ eléggé eltökélt lenne az orosz terrorizmus felszámolására” – fogalmazott az államfő a közösségi médiában közzétett üzenetében. (MTI)

Készül a világ egyik legszigorúbb dohányzásellenes törvénye

Elfogadta második olvasatban a londoni parlament a dohánytermékek vásárlásának fokozatos betiltásáról szóló törvénytervezetet.

Az indítványról még döntenie kell a parlament felső kamrájának, a Lordok Házának, majd a részletes, harmadik olvasatbeli vita után újból az alsóházak is, de a végleges jóváhagyás a kormányzó Konzervatív Párt frakcióján belüli jelentős ellenállással együtt is biztosra vehető, mivel a tervezetet a legnagyobb ellenzéki erő, a Munkáspárt teljes egészében támogatja.

A készülő törvény, amelynek tervezetét Rishi Sunak miniszterelnök tavaly ősszel terjesztette elő, büntetendő cselekménnyé nyilvánítja a dohánytermékek eladását azoknak, akik 2009. január 1-jén vagy később születtek.

A tervezett jogszabály rögzíti a 2009-es kiinduló születési időpontot, így gyakorlatilag minden évben egy-egy évvel növekszik azoknak az alsó korhatára, akik nem juthatnak legálisan dohánytermékhez.

Ennek alapján a most 14-15 éves korosztály soha nem kerül olyan életkorba, amikor törvényesen dohányárut vehet, tekintettel arra, hogy a kormányrendeleti szintű jelenlegi brit szabályozás is csak 18 éven felülieknek engedélyezi

dohánytermékek eladását. Hosszú távon így az egész lakosságra kiterjed majd a forgalmazási tilalom.

A második olvasatbeli, vagyis az általános vita után megtartott keddi éjszakai szavazáson az alsóház 383 képviselője voksolt a tervezetre 67 elutasító szavazat ellenében.

Végleges elfogadás után ez lesz a világ egyik legszigorúbb dohányzásellenes törvénye.

A brit állami egészségügyi szolgálat (NHS) kimutatása szerint Nagy-Britanniában a dohányzás okozza a legtöbb megelőzhető halálozást: évente 80 ezer haláleset köthető közvetlenül a dohányzástól eredő betegségekhez, és a dagasztó megbetegedések negyede is a dohányzás miatt alakul ki.

Az NHS statisztikái szerint a brit kórházakba csaknem minden percen bekerül egy-egy olyan páciens, aki dohányzástól betegedett meg.

A mostani törvénytervezet a legnagyobb horderejű dohányzásellenes kezdeményezés Nagy-Britanniában azóta, hogy a Munkáspárt vezette előző kormány 2007-ben minden zárt közösségi helyiségben – köztük a munkahelyeken, a közintézményekben és a vendéglátóhelyeken – megtiltotta a dohányzást. (MTI)

Horvátországi választások

Többen mentek el szavazni, mint négy évvel korábban

Az országos választási bizottság adatai szerint hat százalékkal többen mentek el szavazni szerda délig a horvátországi parlamenti választásokon, mint négy évvel ezelőtt.

Délelőtt fél 12-ig a szavazásra jogosult állampolgárok 24,18 százaléka járult az urnákhoz. 2020-ban ugyanez az arány 18,09 százalék volt. Ehhez azt is hozzá

kell tenni, hogy a voksolás akkor a koronavírus-járvány miatt szigorú biztonsági intézkedések mellett zajlott. A teljes részvételi arány négy évvel ezelőtt 48,9 százalék volt, a legalacsonyabb Horvátország függetlensége óta.

A mostani választás a hivatalos közlések szerint nyugodt mederben zajlik, rendkívüli esemény nem történt.

A horvát sajtó arról számolt be, hogy

sok szavazóhelyen – főleg a fővárosban – nagy az érdeklődés, hosszú sorokban várakoznak a választópolgárok. Az országban valamivel több mint 3,7 millió választásra jogosult él. A választási kampány április 15-én, hétfőn éjféltől kezdődött be, a kampánycsend urnazárásig tart. Az exit poll felmérések eredményét közvetlenül az urnazárás után hozzák nyilvánosságra. (MTI)

Ötven év után streamingen ismét látható a Let It Be, és egy új Beatles-könyv is megjelent

Ötven évvel mozi bemutatása után májustól egy streamingszolgáltatáson ismét látható a Beatles együttesről készült Let It Be című dokumentumfilm, melynek forgalmazását egy új könyv is megelőzte az együttes tagjainak és ismerőseinek korábban nem publikált interjúival – számolt be róla a The Hollywood Reporter.

A napokban megjelent All You Need Is Love című könyvben mások mellett Paul McCartney, Yoko Ono, George Harrison és Ringo Starr is megszólalnak. A több mint 300 oldalas kötetet Peter Brown, az együttes egykori üzleti menedzsere és Steven Gaines amerikai újságíró jegyzi, akik 1980-ban és 1981-ben készítették az interjúkat.

Az interjúkban a banda tagjai, barátai és családtagjaik idézik fel az együttes megalakulását, pályafutásuk legfontosabb mozzanatait, de szó esik az üzleti partnereikről és romantikus kap-

csolataikról is. A szerzők a banda feloszlásának okaival is foglalkoznak.

Brown és Gaines 1983-ban kiadott The Love You Make című könyvükben már elmesélték ezeket a történeteket, az új kötet egyfajta „rendezői változatnak” is tekinthető a The Guardian című brit napilap cikke szerint.

A Disney+ streamingszolgáltató május 8-tól tűzi műsorára az 1970-ben Michael Lindsay-Hogg rendezésében elkészült Let It Be című brit dokumentumfilmet, amit Peter Jackson újított fel digitálisan.

A produkció elején az együttes a Twickenham Filmstúdióban próbál, majd megérkezik az Apple lemezkidobóba, ahol a lemezfelvételek folynak. A 80 perces film végén a zenekar a vendégbillentyűs Billy Prestonnal az Apple székház tetején ad be nem jelentett koncertet. A negyvenperces koncertnek végül a fele került be a produkcióba.

A Let It Be eredeti zenéjét 1971-ben Oscar-díjjal jutalmazta az amerikai filmakadémia, és az együttes tagjai abban az évben a Grammy-díjat is megkapták a filmzenéért. (MTI)

Fotó: Wikipédia

Ország – világ

Félméteres hótakaró a Bâlea-tónál

A Fogarasi-havasokban fekvő Bâlea-tónál 52 centiméter volt a hóréteg vastagsága szerda reggel, és alig 2 Celsius-fokot mutattak a hőmérők – nyilatkozta az Agerpresnek a nagyszabedű meteorológiai szolgálat ügyeletes meteorológusa, Narcisa Milián szerint még lehet havazásra számítani a térségben. A Bâlea-tó jelenleg csak drótkötélpályás felvonóval közelíthető meg, amikor kedvező az időjárás. A transzfogarasi útnak a Bâlea-vízesés és a tó közötti szakasza zárva van. (Agerpres)

Felakasztva találtak rá Alvinc polgármesterére

Felakasztva találtak rá kedden a Fehér megyei Alvinc község polgármesterére. Petru Ioan Barbu a PNL tagja volt, első polgármesteri megbízatását töltötte, és pártja ismét őt jelölte a tisztségre. Az előjáró ellen tavaly ősszel vádat emelt a korrupcióellenes ügyészség (DNA) hivatali visszaélés, közhivatalnok által elkövetett közokirat-hamisítás és hamis okirat tudatos felhasználása miatt. Április 10-én a gyulafehérvári bíróság részben helyt adott a polgármester és az ügy másik vádlottja – egy bukaresti cég ügyintézője – által benyújtott óvásnak, és szabálytalannak ítélte a vádiratot. (Agerpres)

Újabb kanyarós megbetegedések

Tavaly január elsejétől idén április 14-ig 12.346 kanyarós megbetegedést jelentettek Romániában – közölte kedden az Országos Közegészségügyi Intézet. Az elmúlt héten 949 új megfertőződést jegyeztek, és egy haláleset is történt: egy 41 éves, krónikus betegségekben szenvedő férfi halt meg, aki fiától kapta el a betegséget. 2023 elejétől mostanig tizenhároman haltak meg kanyaróban Romániában. A legtöbb esetet Brassó (1854) és Maros (1132) megyében, valamint Bukarestben (1305) jegyzik. Az oltások elektronikai jegyzéke (RENV) szerint 2023. december 6. és 2024. április 14. között 122.387 adagot adtak be a kanyaró, a mumpsz és a rózsahimlő ellen védettséget nyújtó háromkomponensű védőoltásból (ROR), ebből 19.544 dózist 9–11 hónapos csecsemőknek. (Agerpres)

Szavazás június 9-én

Nem szavazhatnak a június 9-i helyhatósági választásokon azok a külföldi állandó lakhellyel rendelkező állampolgárok, akik április 11-én vagy e dátum után jelentették be romániai tartózkodási helyüket – döntötte el kedden a Központi Választási Iroda (BEC). A BEC határozata szerint azok a polgárok, akiknek állandó lakhelyük külföldön van, és április 11-e előtt bejelentették romániai tartózkodási helyüket, akkor is szavazhatnak a bejelentett lakcím szerinti szavazókörzetben, ha nem szerepelnek a választói névjegyzékben. Ez esetben pótlásra kerülnek. A nem állandó lakhelyen abban az esetben engedélyezett a szavazás, ha a választópolgár április 11-e előtt bejelentette az ideiglenes lakcímét. Ebben az esetben az ideiglenes tartózkodási hely szavazókörzetében voksolhat, és pótlásra kerül. Ugyanakkor törlik annak a szavazókörzetnek a névjegyzékéből, amelyhez állandó lakhelye szerint tartozik. Azok az állandó romániai lakhellyel rendelkező állampolgárok, akik ideiglenes tartózkodási helyüket április 11. után jelentették be, csak az állandó lakhelyükön szavazhatnak. (Agerpres)

Kötelező, de mégsem

(Folytatás az 1. oldalról)

hogy a szülő kötelessége megóvni a gyerek egészségét a védőoltások beadásával, ami a leghatékonyabb betegségmegelőzési program. Hiába, ha a döntéshozók tovább fektetik azt a jogszabálytervezetet, amelynek alapján a „kötelező” oltási program jobban működhetne. Az Alkotmány értelmében ugyanis az államnak kötelessége intézkedéseket hozni a közegészségügy biztosítása érdekében, vagyis mindent megtenni a fertőző betegségek terjedésének megelőzése érdekében. 2017-ben a szenátus megszavazta ugyan a védőoltásokra vonatkozó törvénytervezetet, viszont a képviselőház „eltemette” azt. Lehet, az is közrejátszott, hogy – akár 10 ezer lejig is terjedő – pénzbírságot írt elő azoknak a szülőknek, akik elutasítják a védőoltások beadását gyermeküknek. Jelenleg a „kötelező” védőoltások olyannyira „kötelezőek”, hogy a szülő egyszerűen írásban megtagadhatja beadatásukat. És ennyi.

Elkészült Románia 2023–2030-as időszakra vonatkozó védőoltás-stratégiája, amely zárószóként kimondja, hogy a szóban forgó stratégia gyakorlatba ültetéséhez szükség van a védőoltásokról rendelkező törvényre. Legjobb esetben maradnak tehát a felvilágosító kampányok és a tipikus helyzet: stratégia van, csak éppen alkalmazhatatlan...

Ideiglenes parkolót alakítanak ki a nagykorház mögött

Ide épül az ideiglenes parkoló

Fotó: Maros Megyei Tanács

(Folytatás az 1. oldalról)

– Tekintettel arra, hogy két kórház is épül az övezetben, és emiatt a meglévő parkolóhelyek közül is meg fognak szűntetni néhányat, most, hogy tisztáztuk a terület jogi helyzetét, a leggyorsabban kivitelezhető megoldást választottuk a sürgősségi kórház körüli parkolási problémákra: egy ideiglenes parkoló kialakítását. Egy több mint 330 férőhelyes parkolót hozunk létre. Természetesen nem állunk meg itt, ezt fejleszteni fogjuk, és amennyiben szükséges, bővíteni is, de egy nagyobb beruházás több időt igényel, ezért döntöttünk első lépésként egy ideiglenes parkoló kialakításáról. Ebben a formában három hónap alatt létre lehet hozni és ezáltal megoldani a parkolási problémákat – nyilatkozta Péter Ferenc tanácselnök.

Márton Katalin, a Maros Megyei Tanács műszaki osztályának vezetője elmondta, hogy a parkoló közvetlenül a vérközpont mögött, a súlyos égési sérülteket ellátó központ mellett, a kórház és a temető közötti részen épül meg.

– Eddig ez egy bozotos, gyomos, kihasználatlan terület volt, ezt le-

tisztítottuk, lekaszáltuk. A temető felé vezető Molter Károly utcából – ami még nincs kialakítva – lesz a bejárat. Szükségmegoldásként ideiglenes, tört kővel kövezett parkoló lesz. A terület 6295 négyzetméteres, körülbelül 338 autó fér majd el ott, ha mindenki szabályosan parkol. A megyei tanács elkészíti a kivitelezési tervet, s ha a polgármesteri hivatal megadja az építkezési engedélyt, két hónap múlva elkezdhetjük az építkezést – fogalmazott a műszaki igazgató, és hozzátette, hogy a meglévő parkolókat is „megtölgatták” a kórház körül, mert az új kórház építésének előkészületei elkezdődtek, a területet bekerítették, nagy autók járnak ott, a személygépkocsik pedig egymás hegyén-hátán parkolnak. Tehát sürgős az ideiglenes parkoló kialakítása, nagy szükség van rá.

Kérdésünkre, hogy mikor lehet majd az új parkolót igénybe venni, az igazgató leszögezte, hogy összesen négy hónap kifutási idővel kell számolni, tehát legkorábban augusztus közepére fejezik be.

A beruházás a megyei tanács saját költségvetéséből valósul meg, értéke 1,87 millió lej.

Kelemen Hunor: Meg kell akadályozni a kisebbségek ellen gyűlöletet szító politikai erők hatalomra jutását

Az ideai romániai választásokon nem szabad megengedni, hogy a kisebbségek ellen gyűlöletet szító politikai erők hatalomra jussanak – mutatott rá a magyar médiának nyilatkozva Kelemen Hunor, az RMDSZ elnöke szerdán a román parlamentben, ahol a megalakulásának 75. évfordulóját ünneplő Romániai Zsidó Hitközségek Konföderációjának (FCER) ötödik bukaresti kongresszusán mondott köszöntőbeszédet.

Az RMDSZ elnöke példaértékűnek nevezte azt, ahogyan – parlamenti képviselője révén – az FCER az identitás- és emlékezetpolitika ötvözetén alapuló parlamenti kezdeményezésekkel ápolja a zsidó közösség hagyományait, gyökereit, és segít megismertetni a múltat, megakadályozandó, hogy a többségi társadalom ismét „utat tévesszen”.

Kelemen Hunor elmondta: az FCER kongresszusához intézett köszöntőjében is azt hangsúlyozta, hogy a XXI. század kihívásai közepette milyen nagy szerepük van a gyökereknek, a régi kor értékeinek. Azok ugyanis szerinte soha nem a múltba nézést vagy a köldöknézést jelentik, hanem mindig egy szolid alapot és egy erőforrást, üzemanyagot jelentenek a jövő építésében.

A közelgő választásokra utalva az RMDSZ elnöke kitért arra, hogy Romániában ismét erősödik a nemzeti kisebbségek elleni gyűlöletkeltés, amiből a szélsőségesen nacionalista politikai pártok próbálnak politikai hasznot húzni. Ugy értékelte: amikor a pol-

gárok egy része elégedetlen, soha nem a polgárokkal van a probléma, hanem azokkal, akik vezetnek őket, és ahogy vezetnek őket.

„Ma azt látjuk Európa-szerte, hogy nagyon nagy az elégedetlenség a mainstream politikusokkal, politikával szemben. Az emberek változást akarnának, illetve a mostani kor kihívásaira, a különböző egymásra toló krízisekből adódó problémákra keresik a választ. És ha nem kapják meg ezt azokat, akik a különböző országokban vezetnek a kormányokat, és a többséget adják, akkor olyan szélsőséges pártok felé fordulnak, amelyeknek a legbonyolultabb kérdésre is egészen egyszerű válaszuk van. Megoldást nem nyújtanak, de az embereket meg tudják egy pillanatra győzni, hogy ők jelenthetik a kiutat a mostani válságból” – figyelmeztetett Kelemen Hunor.

Az RMDSZ elnöke szerint a választási évben Romániában is az ellen kell harcolni, hogy a szélsőséges, gyűlöletkeltő, kisebbségek ellen irányuló beszédnek ne legyen foganatja a társadalomban, legalábbis ne kaphasson többséget.

„A 2024-es választások is sok szempontból fontosak, mert Romániában is vannak olyan politikai erők, ezelőtt négy évvel bejutottak a parlamentbe, amelyeknek a gyűlölet az üzemanyaga, a kisebbségek elleni gyűlöletkeltés, a magyarok elleni gyűlöletkeltés, az antiszemitizmus, a zsidók elleni megnyilvánulások, és nem szabad engedni őket, hogy hatalomra jussanak” – szögezte le az RMDSZ elnöke. (MTI)

A vakvezető kutyák mindenhol elkísérhetik gazdájukat

Ezentúl nem diszkriminálható az a fogyatékkal élő személy, aki vakvezető kutyával közlekedik, és az mindenhol elkísérheti őt, ahol szükség van rá, például tömegközlekedési eszközökön, taxiban, közintézményekben és köztereken.

Ugyanakkor eltörölték azt az 1600 lejes díjat, amit a fogyatékkal élők saját igényei szerinti gépjármű-átalakítás esetén a Román Gépjármű-nyilvántartó Hivatalnak (RAR) kellett fizessenek. Mindez hozzájárul a fogyatékkal élő személyek önálló életviteli lehetőségeinek bővítéséhez. Erről a törvénytervezetről szavazott kedden a képviselőház plénuma.

„Több megértést kell tanúsítanunk a fogyatékkal élő személyekkel szemben, és kiemelt figyelmet kell fordítanunk a sajátos igényeikre. A változások évében vagyunk, idén arról is döntünk, hogy milyen irányba tudjuk befolyásolni a következő tíz évre közösségünk sorsát. Azok a magyar családok, amelyekben fogyatékkal élő személy él, tudják a legjobban, mit jelent az igazi támogatás és kiszámíthatóság. Az RMDSZ támogatásával pedig sikerült egy olyan törvénytervezetről szavaznunk, amely a következő évekre meghatározza a fogyatékosok életminőségét, az élethez való jogot bővítő törvényes keretek között” – mutatott rá Csé-

Illusztráció

Fotó: RMDSZ

Éva-Andrea, a munkaügyi és szociális védelmi bizottság alelnöke, Maros megyei parlamenti képviselő. A törvénytervezet a Hivatalos Közlönyben való megjelenést követően lép hatályba. (RMDSZ-tájékoztató)

Csak hogy rögzítsük a dolgot: néhány napig nyár volt. Tomboló nyár április derekán. És azt is szögezzük le már most, a letelején, hogy fogalmam sincs, mi volt tavaly ilyenkor. Mármost az időjárás viszonylatában. Abban szinte bizonyos vagyok – ezzel szemben –, hogy a föld légköre kevésbé volt felmelegedve, ugyanis a bolygó élethez szükséges rátái jobbakk voltak, mint manapság. Tehát az emberi tevékenység azóta is folyamatosan ront és javít rajtunk, körülményeinken.

Ma városunk légköre sokkal tisztább, mint harminc éve, ugyanis alig van olyan termelő üzem, amely szennyezné füstjével, bár a minap, hazatérőben Gyuláról, láttam, hogy a kombinát kéménye vígan ontotta füstjét, amely felfelé szállt, szél sem cibálta, mintha jelezni kívánta volna, hogy habemus papam, van még valami ipar a fullban, azaz a dolgok azért távolról sem állnak olyan egyértelmű fényességben.

Aztán az ipar kapcsán arról beszéltem, hogy ma már sokkal kevesebb embernek kell felkelnie reggel négykor az iparvidékek vonzáskörzetében, hogy elérje a hajnali négyórás ócska vonatot. Amellyel aztán megérkezik munkahelyére, és ott gépek közé vettetik. Termel. Persze az efféle korai kelés egyáltalán nem biztat azzal, hogy az illető gyári munkás (nő vagy férfi) aranyat lel, annál inkább lelnek a munkában meghajszolt ingázó emberben a doktorok betegséget, kórt, fekélyt, testi és főleg lelki sérülést. A közmondás már a tavaly ilyenkor sem volt igaz.

Tavaly ilyenkor szinte bizonyos, hogy kevesebb levél volt a fákon. A gyümölcsfák – a mi vidékünkön – már elvirágoztak. A korán jött nyári hóhullásban minden felgyorsult. Felgyorsult a lélegzet, a

Tavaly ilyenkor

vér áramlása, a remény, hogy hamarosan véget ér a tanév, a vakációból máris kaptunk egy kis izelítőt, a férfiakra felkúszott a rövidnadrág, amely a mostani, a tavalyi divat szerint is térdig ér, a

Csütörtöki kimenő
– Sebestyén Mihály rovata –

nőkön szoknya libben, melynek hossza ma már nem generációs függvény vagy erkölcsi/tanbetyári vitaindító.

Tavaly ilyenkor sajnos ugyanez a háború zajlott a közelünkben, igaz, kevésbé ijesztgettek gátlástalan politikusok azzal, hogy nálunk is azá lehet a nemzetközi erőviszonyok felborulása nyomán a világ. A tavaly ilyenkor az ukrán erők sokkal inkább bíztak a győzelemben.

És jobb volt a harcolók morálja, bár akkor is sokan választották a menekülést, mint a besorozást. Többen éltek, valószínűleg többen szültek/születtek, voltak még ép kórházak és lakások, élő orvosok és ápolók. Gyerekek az iskolában.

Tavaly ilyenkor több gyerek volt egy-egy osztályban, mármint nemzetiségi viszonylatban. Nem ismerem a statisztikai adatokat, de bízom abban, hogy az idén is indulnak nulladik és első osztályok... magyarul.

A tavaly ilyenkor talán már szervezték azt az októberi fesztivált Izraelben, amely a túszedésbe és véres öldöklésbe torkollott. Akkor még senki sem sejtette, hogy a terror ilyen kegyetlen lesz, bár mindenki tisztában volt azzal, hogy az elszánt martalócok és vakondjártókat fűrők részéről kegyelemre

aligha számíthatnak. A béke, bármilyen törekeny volt, hosszabb életűnek tűnt. A tavaly tévedtünk, tévedtek. Az idén remélhetőleg nem.

A tavaly ilyenkor az a lugosi fiatal tornász még bizott abban, hogy bekerül a nemzeti keretbe, és az edző ugyanolyan sovíniszta volt, mint ma. Valószínűleg már akkor ki akarta tudni a nemzetidegeneket a csapatból. Mert a tavaly ugyanazok gyűlölködtek, uszítottak, mint az idén. Errefelé az évek átlaga állandó, csupán az intenzitás változó. Ahogyan a politika gyeplői szorosabban vagy lazábban húzogattak. A tavaly ilyenkor még nem volt választási év. Bezzeg most tobzódik.

A tavaly ilyenkor és az idén sem akadt egyetlen olyan muszlim ország, mely felemelte volna szavát, elítélte, megfékezte volna a keblén hizlalt terrorlegényeket. Nem kockáztatnak.

HARMÓNIA

Egészség – életmód – otthon

Szerkesztette: Bodolai Gyöngyi

Betegség, orvosok, orvoslás a magyar irodalomban (34.)

A zseniális József Attila

Huszedik századi líránk kiválóságai között a legszebb szavú, ám a legmostohább sorsú zseni József Attila volt. (Budapest, 1905. április 11. – Balatonszárszó, 1937. december 3.). Szinte makkegészségesen született. A teremtett világot „nyitott tenyérrrel, térdig csobogó nyugalommal” szemlélte (Isten, Láttam, Uram, a hegyeidet... kezdetű, 1925 ősz). Istent minden dolgában jelenvalónak érezte (Az Isten itt állt a hátam mögött..., 1937. szept.–okt.), a maga szívében is „tetten érte” (Isten, Hogyha golyóznak a gyerekek... kezdetű 1928/1934). De gyógyíthatatlan lelki sebeket szerzett már kisgyermekkorában, és később sem volt kegyes hozzá a sorsa, hogy igazán meggyógyulhasson.

Kiss Zsuzsánna

A balatonszárszói utolsó séta

Kezdjük a végén: 1937. december 3-ának „ködszurkáló” (ide talál Latinovits Zoltán kifejezése) délutánján Balatonszárszón, mielőtt sétálni indult volna, József Attila kusza írással még papírra vetette **Victor Hugo Ultima verba** című versének első mondatát: „Elpusztult az emberi értelem”. A politikai pamfletnek beillő vers fordítását, amely egy Napóleonról szóló egész Hugó-kötet (*Chatiments: Büntetések*) utolsó darabja, Cserépfalvi Imre kérte volt a költőtől az 1938-ra tervezett *Európai versek antológiájába*. Cserépfalvi munkát és anyagi támogatást nyújtott a szegény sorsú költőnek, amikor csak tehetette. József Attila azonban a kért versfordítást már nem készíthette el. Annyi bizonyos, hogy ezt a francia verset olvasta utoljára földi életében (amint *Tverdota György* feltárta). Fejében a nagy francia írófejedelmének maró gúnyú és a kilátástalanságig szomorú sorai lüktethettek, amikor halálra szántan sétálni indult a szárszói szürkületben...

Somlyó György fordításában így hangzanak az *Ultima verba* első sorai:

„A lelkiismeret halott. E vad tivornyán rátérdel ő, e szép holttest tetszik neki; olykor visszatekint, szeme vérben forogván, e vig győztes, és a holtat pofonveri.” (**Victor Hugo: Ultima verba**, első szakasz)

Lidércek guggolása? Vig, győzedelmes, ám vérben forgó szemek: a holtában is meggyalázott eszmélet! Az eredetiben a hímnemű alany (a megidézett „ártó” szellem, Napóleon) leguggol („il s'accroupit”); „tetszik neki” a szép halott, az öntudat (értelem, lelkiismeret)... és holtában is bántja, „rátérdel”, és megszegényítő pofont mér rá. Az ember evolúciójának történelmi és társadalmi zsákutcájában. Ehhez képest mennyire másképp guggol az a „ringadozó málnató”, amelyet József Attila örökített ránk egyik

leglégiésebb versében, 1929 nyarán! A nyáresti (gyár, műhely körüli) táj és a nap végére egészségesen elfáradt, mégis elégedett ember tökéletes harmóniáját így éneklie meg a huszonnégy éves költő:

„Guggolva ringadoz a málnató, meleg karján buggyos, zsiros papiros szendereg.

Lágy a táj, gyöngy az est; tömött, fonott falomb. Hegyek párája rezg a halmokon s dalom.

Hát dolgoztam hiven zümmögve, mint a rét. Milyen könnyű a menny! A műhely már sötét.

Fáradt meg együgyű, vagy tán csak jó vagyok, s reszketek, mint a fű és mint a csillagok.” (József Attila: *Harmatocská*, 1929. augusztus)

Az elkártyázott esküvő

Czeizel Endre genetikai, családfakutatói és orvosi vizsgálódásai során megállapította, hogy József Attila körülbelül ötvennyolc évet élhetett volna (dr. Czeizel Endre: *A magyar költő-géniusok sorsa*, Budapest, Galenus kiadó, 2012, 327-367). Mi mindent alkothatt volna még ötvennyolc éves koráig! Ha 1937 decemberében nem Balatonszárszón tartózkodik szegényében, hanem Tihanyba utazik Kozmutza Flóraékhoz... Megbeszélte már szeptember 3-án az öt meggyógyítani akaró és szeretni képes Flórával, hogy Tihanyba siet, az ifjú doktor-nőt szüleitől is feleségül kéri, s tisztazzák karácsonyra tervezett esküvőjük és közös életük részleteit. Attila azonban játékfüggő (is) volt; amikor a francia versantológia fordításáért előleg fejében Cserépfalvi adott neki hatszáz pengőt, ő ezt a pénzt Jolán nővére kártyaszalonjában egy délután leforgása alatt elkártyázta. Ezután nem mert menyasszonya szeme elé kerülni, ezért nem utazott Tihanyba leánykérőbe. Allapota súlyosan romlott, visszakerült a Siesta szanatóriumba, de onnan pénz híján kitétek – és akkor ment Etushoz Balatonszárszóra. Attila kisebb nővére, József Etel kisebb nővére, József Etel százegy évet élt jó testi-szellemi állapotban...

József Attila nem volt skizofrén

Ma már tudjuk, súlyos határeset-személyiségzavara volt, amit akkor nem tudtak körismézni, ezért hatékonyan kezelni sem tudták. Ma helyesen adagolt gyógyszerekkel és megfelelő pszichoterápiával a **borderline** személyiségzavar nem végzetes betegség.

A költő erős, fejlett, ötkilós kisbabanak született. Hároméves koráig viszonylag biztonságos család és szeretet vette körül. Edesapja boldogan és büszkén készítette kisfi-

ának a legszebb fajátékokat; akkori keresete elegendő volt, hogy felesége otthon maradhasson életben maradt három gyermekükkel (az 1895-ben született Nándor, az 1897-ben született Margit és az 1901-ben született Kálmán ekkorra már meghalt). Csak hogy Attila nővéreinek visszaemlékezései és a költő versei szerint az édesanya mégis túl sokszor hiányzott otthonról. Attilát a szoptatás idején is olykor a kislányokra hagyta, akik sem anyai emlőt, sem kellő gyöngédséget nem adhattak öccsüknek, hanem inkább bosszantották, például a cumisüveget gonosz játékból el-elhú-

József Etelka és József Attila. Homonnai Nándor fényképe, Makó, 1923.

ták a szopni próbáló csecsemőtől, aki úgy kifulladt az éhségtől és a hiábavaló erőlködéstől, hogy már akkor sem volt képes szopni, amikor hazajött az édesanya! A legfontosabb kötődési mintázata sérült így a majdani költőóriásnak, lelkünk mérnökének... Pöcze Borbála szerete-türelme ekkoriban talán férje iránt (is) fogyni kezdett, és talán a paraszti életből vett mintát követte, amikor „elkergette” gyermekei kenyérkereső apját” (József Áron fogalmazott így egyik Jolánnak írt levelében 1909-ben). A paraszti világban, ha a házastársak már nem kívántak több gyermeket, a férj az istállóba költözött ki éjszakára.

Négy év a lelencházban

Amikor az ügyes és valamennyire már világlátott szappanfőző, József Áron elhagyta családját, Attila és Etus lelencházba került. Elkezdődött az a szenvedéssorozat, amely az érzékeny, bár önmaga által szívósna mondott géniusz testi és lelki stabilitását kikezde és mód-szeresen sorvasztotta: „engemet / sokszor nem is tudtam, hogy miért, vertek” (*Levegőt*, 1935). Négy év ősödi lelencház után a két kisgyermeket hazavitte édesanyjuk. Isko-

lába járhattak. Attila „minden por-cikája tanulni akart”, de ehelyett „árult forgót, kenyeret és könyvet” (*Kész a leltár*, 1936), utcagyerek lett. Tizenkét éves korában két hónapig súlyos skarláttal a Szent László kórházban feküdt, de a mindig dolgozó és akkor már sokat betegeskedő édesanya (Attila emlékezése szerint) egyszer sem látogatta meg. Tizennégy és fél éves korában („a hadak vége volt” az „összekuszálódott Budapesten / kenyér nélkül, üresen állt a bolt”) úgy vesztette el édesanyját, hogy még a temetésén sem lehetett ott (*Kései sírató*, 1935).

A csodagyerek első kötet

Jolán férje, Makai Ödön gyámfiának fogadta, becsülettel taníttatta Attilát, ám a rokonok szegénységét szigorúan rejtgetni kellett; a képmutatással teli élethelyzetek nővéreknél folyton újabb traumákat okoztak a fiatalemberré cseperedő költőnek. „Okos urak között játszottam a bambát” (*Kész a leltár*, 1936). A csodagyereknek mondott árva fiú első kötetét tizenhét éves korában jelent meg (*Szépség koldusa*, 1922) Juhász Gyula előszavával. Idegen nyelveket, pszichológiát, társadalomtudományt, a kor tudományos, bölcséleti és művészeti tudását egyaránt úgy szívta magába, mint harmatot a föld. Arthur Koestler egy-

szer azért utazott Budapestre, hogy találkozzon József Attilával, ám a költő nem tudta abbagyni a sakkjátékmát... Koestler szerint József Attila kora legnagyobb költő-géniusza volt.

A társfüggésben megrekedten

Először ideges gyomorbetegséggel, majd neuraszténiával kezelték, később szélsőséges kedélybetegségét próbálták orvosolni. Ezen a téren több nagyon sajnálatos orvosi műhibát is elkövettek, az akkori tudásszint alapján is hibáztak. A legnagyobb kárt Gyömrői Edit (nem is volt orvos!) téves diagnózisállítása és pszichoanalitikus kezelése okozta. E kezelés része volt az, hogy a költő maga „dolgozzon önmagán”: maga tárja fel írásban saját traumáit. Így született, kínos-keserves önelemzésként Gyömrői Edit megbízásából, a *Szabad ötletek jegyzéke*; amikor pedig ilyen analitikusi munkára szakember jelenléte nélkül tilos a beteget rávenni (Czeizel Endre, idézett mű, 344). A költőt külön megviselte ez a természetlen önelemző emlékezés és a sok szenvedésre, miközben „csak” elfogadó (feltétlen) szeretetre és „csak” szerelemre vágyott. A társfüggésben megrekedten mindent kezelőorvo-

sától remélt. József Attila „odavett szegény gyerek” volt a lelencházban, akit vertek, és sokszorosan bántalmaztak. „Odavett szegény gyereknek”, kiszolgáltatottnak és megszegényültnek érezte magát felnőtt élete sok viszonylatában is:

„Mit tegyek, Istenem, most magamat szeressem helyette [...] Gyömrőnél nincsen súlya, neki az is mindegy, hogy mit teszek, »majd beszámolok róla« [...] talán csak azért várok többet a szerelemtől, mint amennyit kapok tőle, mert vertek, mert azt akarták, dolgozzak, és nem engedtek játszani [...] Öcsődön rossz volt.” (*Szabad ötletek jegyzéke két ülésben*, 1936)

Legjobban bevált gyógyszere József Attilának az alkotás volt. Annyi szépség, játékosság, annyi „szublimáció” és öngyógyító kreativitás ragyog fel lírájában, amennyire traumatizált volt az élete. Annyi, amennyi elegendő tartalékot és biztatást képezhet olvasói számára is mindaddig,

„míg megvilágosul gyönyörű képességünk, a rend, mellyel az elme tudomásul veszi a véges végtelent” (*A város peremén*, 1933).

A recept,

amit József Attila a második világháború felé menetelő beteg emberiségnek és nekünk „mai magyaroknak” (*A Dunánál*, 1936. június) is felír: hogy belülről vezérelt szabad, cselekvőképes, szeretni és játszani is tudó emberekké legyünk. Hogy „az anyagba leszál-takkal” és a rendezetlen múlttal felelősen törődjünk, hogy az egymás ellen törő világokat szelíd egységbe rendezzük:

„A világ vagyok – minden, ami volt, van:

a sok nemzedék, mely egymásra tör. A honfoglalók győznek velem holtan s a meghódítottak kinja meggyőző: Árpád és Zalán, Werbőczy és Dózsa – török, tatár, tót, román kavarog e szívben, mely e multnak már adósa szelid jövővel – mai magyarok!” (*A Dunánál*, 3., 1936. június)

Figyeljük meg, milyen közvetlenül, az egészet látva, szervesen az életből fakasztja költői képeit József Attila. **Elmaradt ölelés miatt** (1936) című versében a harisnyán lefutó szem miatti bosszankodással állítja párhuzamba (és fokozatos viszonyba) az elmaradt szerelmes ölelés miatt érzett fájdalmat. Verse első szakaszában gondolatibb, rétegzettebb, de legalább olyan váratlanul frappáns és eredeti képet teremt. A mulandó világot és a (soha el nem fogyó, múlhatatlan) szeretetet a föld alatt fekvő, onnan feltárható, illetve a ki nem fejtett szénérchez hasonlítja. Az idő, azaz a makacs elmúlás megfelelője a szénbányász. A mélyben, kifejtetlen egy-tömbben maradó („hallgat a mély” *A Dunánál*) érc pedig az élő szeretet meglepően gyönyörű metaforájává válik:

„Makacs elmúlás tolja a világot maga előtt, mint bányász a szent, melyet kifejtett, darabokra vágott. De mélyben, egyben él, aki szeret.” (*Elmaradt ölelés miatt*, 1936. nov.–dec.)

A Rosenthal-ház története (3., befejező rész)

A fővádlót is kivégezték

**A regényes életű, Törökországban fel-
nőtt, Erdélybe való hazatérte után
Apafi Mihály fejedelem hadnagyaként
a török földet járó, majd Segesvár
polgármesteri tisztségét elnyerő, de a
hatalmával visszaélő, fényűző élet-
módot folytató, a város köztulajdonát
megdézsmáló Johann Schuller von
Rosenthal ellen indított per több
napon át folytatódott.**

Veress László

Szász János (Zabanius Hans Sachs von Harteneck), Erdély királybírója megüzente a segesvári tanácsnak és a százak tanácsának, hogy amennyiben Schuller nem rendezi adósságait, köztörvényes tolvajként és rablóként kezeljék ügyét, megérdemelt halálos ítéletet hozzanak, majd a halálos ítéletet hajtsák is végre! Akkor már a város Schuller elleni követelése végső soron 10.418 guldenre emelkedett, amit Schuller képtelen volt rendezni.

Irgalmat kér, de kivégzik

1703 augusztusában Schuller már megrendülten beszélt a tanácsosokkal és a százak csapata tagjaival. Elmondta, hogy nincs kifogása a követelésekkel szemben, minden ingó és ingatlan vagyonát a tanács kezébe adja. Kérte, hogy legyenek hozzá irgalmasak, idősebb ember (73 éves volt), kegyelmezzenek meg neki.

A jegyzőkönyvek szerint összeharcsolt vagyona két ház, egy tehenészet, két kert, két szőlős, egy méheskert, öt rét, 22 szántó, egy tanya értéke összességében sem érte el az 5000 (ötezer) gulden, vagyis fizetéképtelen volt. A császártól kapott kegyelem pedig csak a pénzhamisítás tényére vonatkozott. A korabeli törvény szerint azt a személyt, aki 100 gulden értékűnél több közösségi vagyont használ saját maga gyarapítására, esküjével ellentétben, halálra ítélik. Segesvár városi tanácsa és a százak tanácsa Johann Schuller von Rosenthalat vissza nem térített közpénzek sikasztásával, szemérmetlen életmóddal vádolta, és kard általi fűvesztésre ítélte.

1703. szeptember 28-án a várbeli Domonkos-rendi kolostor udvarán (ahol ma a polgármesteri hivatal áll) végrehajtották az „erőszakos rablón” az ítéletet, és szertartás nélkül eltemették a ma is álló diáklépcső melletti régi temető alsó részében.

A pénzlopás miatti kivégzés elrettentő ereje nem volt különösebb hatással a következő években, évtizedekben, évszázadokban sem. Talán, ha ma is létezne ez a kemény törvény – halál a lopásért – sok fej lehullana?!

Fordul a kocka

A történethez szorosan kapcsolódik, hogy Johann Schuller von Rosenthal alias Hadnagy János jó viszonyt ápolt Erdély magyar hatalmasságai némelyikével, akik nem is óhajtották, sőt ellenezték Schuller kivégzését, míg legfőbb ítélőbírója, Zabanius, alias Szász János annál kevésbé értett egyet a magyar főurakkal. Így várható volt, hogy a vitatott ügynek folytatása lesz. Ismerkedjünk meg közelebbről is a további tragikus fejlemények főbb szereplőivel.

Jean Rabutin tábornok (1642–1717), teljes nevén Jean-Louis Rabutin de Bussy, né-

metesen Johann-Ludwig von Bussy-Rabutin francia származású arisztokrata kegyetlen zsarnok volt. Kortársai (és tettei) szerint magyargyűlölő, kiégett, keserű ember, beceneve „a gögös”, 1695-től a „haldokló Erdélyországban” állomásozó osztrák hadsereg főparancsnoka, a katonai hatalom megerősítője és megtettesítője, élet-halál ura Erdélyben. Történetünk idején a guberniummal együtt Nagyszebenben tartózkodott. A Rákóczi-felkelés idején és után számtalan magyar ember halála és értékes épület, vár, várkastély megsemmisítése köthető a személyéhez. A segesvári Rosenthal elítélésében, kivégzésében azonban nem feltétlenül értett egyet Szász Jánossal és a bírákkal, sőt – mint látni fogjuk – adott pillanatban Szász János ellen fordult.

Johann Zabanius von Harteneck (Hans Sachs, Szász János, 1664–1703) az erdélyi szászok nagy tehetségű személyisége és érdekképviselője gyermekként került Erdélybe a felvidéki Szepességéről, ott ugyanis szlovák származású édesapja iskolaigazgatóként és lutheránus prédikátorként állandó üldözésnek volt kitéve az osztrák katolikus hatalom részéről, ezért áttelepedett Nagyszebenbe.

Johann már Szebenben, majd Tübingenben (Németország) végezte iskoláit, képzettségben elérte kora legnagyobbjai – mint például Bethlen Miklós – szintjét. Külföldi tanulmányai végeztével hazatért Nagyszebenbe, és gyorsan emelkedett a társadalmi ranglétrán. 1690-ben, 26 évesen jegyző, és nemesi címet is nyert Sachs von Harteneck néven. Az 1692–1693-as években, bécsi tevékenysége alatt a szász érdekek szószólója a régi jogok visszanyeréséért. 1695-ben székbíró, majd Nagyszeben polgármestere. 1697-től királybíró és szász ispán (a szászok „grófja”, legfőbb tisztségviselője), de költőként is megállta volna a helyét. 1701-ben vitái támadtak az erdélyi „nációkkal”, a magyarság és a székelyek között népszerűtlenné vált, és számtalan ellenséget szerzett magának az egységes adózás jövedelem alapú megreformálása miatt. A szász közösségnek új alkotmányt dolgozott ki. A szász universitas (a szászok önkormányzati szerve) nagy tehetségű képviselőjeként napjainkban is a tíz legjelentősebb nagyszebeni személyiségek közt tartják számon, a második világháborúig szobra állt a Vár utcában.

Bánffy György gróf (1661–1708) Habsburg-párti erdélyi főúr, az osztrák birodalomhoz csatolt Erdély első főkormányzója (gubernátora) 1692-től. Református főúri családból származott, apját, Bánffy Dénest 1774-ben a „rabló” Teleki Mihály és mások ármánykodása hatására és nyomására Apafi Mihály fejedelem kivégeztette. 1693-tól haláláig Kolozs vármegye főispánja, az Erdélyi Református Egyház főgondnoka. Élete nagy részét a bonchidai várkastélyban töltötte, de a Rákóczi-szabadságharc kitörése után is-

mert osztrákpártisága miatt a kurucok elől Nagyszebenbe menekült, és ott is halt meg (1708), majd 1709 végén újratemették a kolozsvári Farkas utcai református templomban. Mint főkormányzó nem volt különösebben hatékony.

Bethlen Miklós kancellár, híres történetíró (1642–1716) Segesvár közelében, Kisbún (Alsóbún) született, apja, Bethlen János, a független Erdély kancellárja és történetíró csodálatos kastélyában. Az egykori kastélyt ma már hiába keressük, 1989 után teljesen romba dőlt. Bethlen Miklós több mint három évtizeden át fontos szerepet játszott Erdély történetében. Gyermekkorában Apáczai Csere János tanítványa volt, majd külföldi, németországi (Heidelberg), hollandiai, angliai és franciaországi egyetemeken tökéletesítette tudását, bejárta az említett országokat, közben jelentős nyelvismeretre tett szert. 24 éves korában fejezte be tanuló- és vándoréveit. Hadi szolgálatra vágyott, így került Csáktornyára, Zrínyi Miklós író, hadvezér udvarába, de odaérkezése után rövidesen csak a neves író szerencsétlen halálának lehetett hiteles tanúja. Velencei utazása során az olasz nyelvet is elsajátította.

Bethlen Miklós 1695-től 1704-ig Erdély kancellárjaként gyakran, akár hosszabb időn át is Nagyszebenben tartózkodott, gyakran beszélt a számára is inkább ellenszenves Rabutin tábornokkal, azon kevesek közé tartozott, aki francia nyelven társalgott Rabutinnal, ez utóbbi nagy öröme.

Bethlen Miklós gróf 1704 áprilisában megírja Columba Noc, Erdély független fejedelemséggé alakítását szorgalmazó röpiratát, amely Rabutin kezébe kerül, aki felhasználja ellene. Még áprilisban eltávolítják kancellári tisztségéből, majd letartóztatják. 1708-ig Nagyszebenben egészségtelen körülmények között raboskodott, később Bécsbe szállították. Már útközben elkezdte, majd Bécsben fejezte be fő művét, az Önéletírását. Később felmentették az eredeti vád alól, de Erdélybe már nem tér-

hetett haza, Bécsben halt meg 1716 októberében.

Vádak a fővádló ellen

Erdély korabeli vezetői közül hárman, név szerint Rabutin, Bánffy és Bethlen nyíltan tagadták a segesvári Johann Schuller von Rosenthal elítélésének és kivégzésének jogszerűségét. Azt állították, hogy Szász János és a bírák figyelmen kívül hagyták a császári kegyelmet, ez felségsértésnek minősül, továbbá, hogy nem vették figyelembe Rosenthal nemességét, és a halálos ítélettel megzavarták Segesvár város békéjét. Mindezek után gondoskodtak a „bűnös” Hans Sachs von Harteneck (Szász János) letartóztatásáról, ügye tárgyalásáról és elítéléséről. A letartóztatási parancsot a gubernium minden tagja aláírta. A hatalmon levők meggyeztek a szász lakosság által tisztelt és szeretett Harteneck kivégzéséről, de azt állították és terjesztették, hogy Harteneck megbüntetése semmi rosszat nem jelent a szász nemzetnek. Erdély országgyűlése is bizonyítottan nyilvánította a vádakat, és Szász János kivégzését helybenhagyta.

Bethlen Miklós később, száműzetésében írt Önéletírásában több oldalon keresztül foglalkozik Szász János személyével, tevékenységével, az ellene felsorolt vádakkal, kettejük viszonyával: „Szász János sokszor volt az ellenem való dolgokban..., Szász J. nekem halálos ellenségem volt (...), de boszszuállástól tiszta vagyok”. Felsorolja az általa vélt vagy ismert vádakat is, íme néhány ezek közül:

Szász János több személyt is hamis vádakkal megöletett (Bethlen ezeknek felsorolja a nevét is, magyarok és szászok is vannak közöttük). Szász J. feleségével „kedveskedett” a gubernium több tagjának is. Testvéröccse mátkáját „megterhesítette”, és egy gonosz által a terhességet megszakíttatta (abortáltatta). Szorgalmasan tanulta a mérgek készítésének mesterségét. Hasonlóképpen egy kerci lánynak mérget adott (abortálásra), de az meghalt. Sok nővel (férjes és nem férjes) paráznalkodott. Boszorkányokkal egyedül sokat beszélgetett. Bűneit ismerő szolgáit megölette. „Irtóztató gonoszságainak pohara megtölt, és el kell vesznie.”

Valószínű, hogy Szász János nem volt olyan megrögzött bűnöző, gonosztevő, amilyenek ellenfelei leírták. Rabja volt szenvedélyeinek, hatalomvágyának, önzésének. Az bizonyos, hogy léha felesége is hozzájárult bukásához.

1703. december 5-én a fiatal (39 éves) Johann Zabanius Sachs von Harteneck, Szász János feje is porba hullott Nagyszeben főterén. Ősz atyja készítette fel a halálra, áhítatos énekekkel fohászokdta a Mindenhatóhoz. Kevesebb mint három hónappal élte túl segesvári „áldozatát”, Johann Schuller von Rosenthal, aki viszont 73 évet élt, „hosszú ideig habzsolva az életet”.

Pozitív és negatív nemzeti hősök

A következő évtizedekben, évszázadokban számos szász történész, író, költő történelmi tárgyú és szépirodalmi művében (regény, dráma, vers) foglalkozott Szász János (Hans Sachs) és Hadnagy János (Rosenthal) életével és halálával. A nyomtatásban megjelent irodalmi alkotások mindegyikében Harteneck a pozitív nemzeti hős és Rosenthal a romlott, erkölcsstelen negatív szereplő. A két személyiség élesen szemben áll: Szász János Európát képviseli, ahol virágzik a kultúra, a művészet, Rosenthal Ázsiát testesíti meg, ahol minden förtelmes.

A szász népi öntudatot táplálta a germán eredet, származástudata, büszkesége, ez elősegítette az elkülönülés folyamatát. Abban a korban a magyar „urakkal paktáló” Rosenthal nem illett be ebbe a sorba, emberi hibái mellett ezért is közmegejtésnek volt kitéve a szászok vezetői részéről.

Az egykori segesvári polgármester, Rosenthal terjedelmes háza 320 év múltán is teljes pompájában áll Segesvár főterén, üzleteknek, patikamúzeumnak és lakásoknak ad teret.

Összkep a megyei egészségügy helyzetéről

Marosvásárhelyen járt az Országos Egészségbiztosítási Pénztár elnöke

„Közös összefogással állítsanak össze egy listát tíz világosan megfogalmazott céllal három területen: a páciensek hozzáférése az egészségügyi szolgáltatásokhoz, a bürokrácia lebontása és a szolgáltatások korrekt finanszírozása” – biztatta a Maros megyei állami és magán egészségügyi rendszer képviselőit dr. Valeria Herdea, az Országos Egészségbiztosítási Pénztár elnöke, aki április 10-én dr. Horațiu Moldovannal, az Egészségügyi Minisztérium államtitkárával együtt a prefektusi hivatal meghívására érkezett Marosvásárhelyre, hogy a megyei egészségügy helyzetéről és jövőjéről megbeszélést folytasson a helyi szakemberekkel.

Bodolai Gyöngyi

Az egészségügyi rendszer problémáinak a nyílt számbavételével a minőségi szolgáltatásokat elősegítő stratégia kidolgozása a cél – hangsúlyozta nyitóbeszédében Mara Togănel, a prefektusi kancellária vezetője. A fejlődés és a korszerűsítés szükségességét hangoztatta dr. Horațiu Suciu szívsebész professzor, a megyei orvosi kamara elnöke. Egy rugalmas egészségügyi rendszerre van szükség országos szinten, a covid-járvány után ugyanis az országos helyreállítási programnak egy fontos összetevője az egészségügyre vonatkozik, ami segíthet Maros megyében is a minőségi egészségügyi szolgáltatások biztosításában, hangzott el dr. Horațiu Moldovan államtitkárral a beszélgetés során. Szemléltetésre került a Mogytye szerepét illetően is, hiszen az orvosi egyetem ma már nemcsak a humán erőforrás biztosítását jelentik, hanem aktív részei az egészségügyi rendszereknek – jelentette ki prof. dr. Leonard Azamfirei rektor. Véleménye szerint, miközben folyamatosan korszerűsödik az egyetemi oktatás, a kórházak évtizedekkel lemaradtak a fejlődésben, holott a hallgatók gyakorlati képzését a legkorszerűbb körülmények között kellene biztosítani a különböző szakágak terén. Ezért van szükség arra a gyakorló kórházra, amelyet az egyetem épít, és a tervek szerint 2025-re fejezik be. Prof. dr. Daniel Coroiu, a Romániai Orvosi Kamara vezetője kijelentette, hogy az egészségügyi rendszer reformra, átszervezésre szorul, és ennek érdekében a párbeszéd szükségességét hangsúlyozta. Bár a meghívottak politikai hovatartozása alapján a kívüllónak úgy tűnt, hogy csupán egy liberális párti választási kampányról lesz szó, a soron következő előadások, hozzászólások révén a megyei egészségügy összkepe tárult fel, eredményeivel, erősségeivel, számtalan hiányosságával és a hiányosságok kiküszöbölésére ajánlott tennivalókkal együtt a szakterület szinte minden szegmensét képviselő hozzászólók, egyetemi professzorok, a megyei egészségbiztosítási pénztár és a megyei közegészségügyi igazgatóság, a megyei orvosi kamara vezetői, a családorvosok, fogorvosok, gyógyszerészek egyesületének és patronátusának szószólói, kórházigazgatók és az ágazati szakszervezet képviselőjének szavaiból.

Megegyei helyzetkép

Az országos adatokhoz hasonlóan megyénkben is kiöregedett a háziorvosi rendszer, települések maradnak orvos nélkül. Az alapellátás és a járóbeteg-szakellátás helyzetéről Biró Rodica, a megyei egészségbiztosítási pénztár vezetője számolt be táblázatokat foglalt részletes adatokkal. Megyénkben 278 családorvos dolgozik az alapellátásban, 159-en városban, 119-en vidéki településen, valamint két városi és 16 vidéki munkaponton. 26 településre időszakonként jár ki családorvos, négy településen nincsen orvos. A legnagyobb probléma, hogy a családorvosok közül 68-an 67 év fölöttiek, 18-an a 70 évet is meghaladták, és a helyzet a következő években rosszabbodni fog. A fiatalok ma már nem szívesen választják a családorvoslást, a kis páciensszámú körzeteket, ahol kisebb a jövedelem, még kevésbé. Megyei szinten két ügyeleti központ működik a mezővári hét orvossal és a mezőbányai öttel. Bár szerették volna kiterjeszteni más vidékekre is ezt a szolgáltatást, nem találtak orvosokat, aki vállalták volna. Mint később elhangzott, a megyeközpontban sem sikerült beindítani

az állandó családorvosi ügyeletet, holott jelentős mértékben tehermentesíthették volna a sürgősségi mentőszolgálat tevékenységét. Bár több a fogorvos, a biztosítóval kötött szerződések száma csak kismértékben nőtt. Az állami és magán-járóbetegellátásban létező 684 „normát” 535,5 százalékban tudják fedezni, mivel több szakterületen kevés, tizen pedig a járóbeteg-rendelés terén nincsen szakorvos, és ez a hiány a kórházi ellátást is érinti. Megyénkben 9 állami és 13 magánkórház áll szerződéses viszonyban a megyei egészségbiztosítási pénztárral, valamint 28 laboratórium, amelyből 6 állami és 22 magántulajdonban lévő. Ennek ellenére sokan panaszkodnak, hogy nem jutnak hozzá az ingyenes laboratóriumi vizsgálatokhoz. Nagy problémát jelent az infrastruktúra, a kórházi épületek állapota is.

A megyei pénztár 12 országos programot finanszíroz, és az e célra fizetett összeg az évek során fokozatosan növekedett. Hasonlóképpen az orvosi segédeszközökre kiutalt pénz, ami folyamatosan gondot jelent. Nem fedezi a szükségletet a rehabilitációs tevékenységre és az otthoni gondozásra jutó összeg sem, ez utóbbit teljesíthetetlen követelményekhez köthették, ezért nagy szükség lenne arra, hogy újra hozzáférhetővé tegyék.

A menthetlen betegek palliatív ellátása is megoldatlan, sem képzett orvos, sem személyzet nincs elég, hogy lefedjék ezt a területet.

Hiányos iskolaorvosi hálózat

Dr. Iuliu Moldovan, a közegészségügyi hatóság ügyvezető igazgatója a családorvosi hálózat helyzetéről szólva tanácsot kért, hogy milyen stratégiával lehetne megoldást találni, hiszen van olyan falu, ahol a helyhatóság berendezte az orvosi rendelőt, járművet is biztosított, orvos mégsem jelentkezett, hogy elfoglalja a készen felajánlott lehetőséget. Felvetette az iskolaorvosi ellátás hiányosságait, ez a terület a 95 iskolaorvossal megyei szinten 9 százalékban van lefedve, fogorvossal 20 százalékban, egészségügyi asszisztensekkel 22 százalékban. A 38 közösségi asszisztens 9 százalékos lefedettség mellett, a roma lakosság segítségére lévő 24 egészségügyi mediátor 53 százalékát képezi a szükségesnek. Nincs megoldva a kórházi kezelés utáni otthoni utóellátás, amiben a magánszektor is csak csekély mértékben vesz részt.

Bürokráciamentes alapellátás

A családorvosok megyei patronátusának elnöke részletesen bemutatta az ügyeleti központok helyzetét, és segítséget kért, hogy újabbakat hozzanak létre. Felvetette az alapellátásban uralkodó „hiperbürokrácia” megszüntetésének, a receptírás egyszerűsítése érdekében a teljes kezelési sémát tartalmazó vény és egyéb dokumentumok elektronikus formában való bevezetésének a szükségességét.

A megyei gyógyszerész-kamara elnöke többek között szót tett, hogy a múlt év utolsó három hónapjában kiadott oltóanyagok ellenértékét nem fizette ki a pénztár, az éjszakai ügyelet során megírt receptek hiányosan vannak kitöltve, a kórházból kibocsátott betegeknek az orvosi levél mellé nem mellékelik a receptet. Kérte, hogy a zöld receptre ne csak 30 napra írassanak fel gyógyszert a családorvosok, és elmondta, hogy a fiolás gyógyszerek azért hiányoznak, mert a gyártók nem jutnak hozzá az üvegecskékhöz.

A fájdalomterápiai képzéssel rendelkező aneszteziológus főorvos az általa gyakorolt terápia fontosságát hangsúlyozva kérte, hogy azt vegyék fel az országos programok közé, mert sok krónikus fájdalommal küzdő betegnek tudnának segíteni. Terítékre került a Forradalom (volt Szentgyörgy) utcai 3-as belgyógyászati klinika épületének siralmas állapota, amelynek a külső falai omladoznak, a kórtermekbe pedig beesik az eső, amiért a hozzászóló a helyhatóságokat vádolta.

Hosszan sorolhatnánk tovább a panaszokat és javaslatokat, amelyek a megye egészségügyi ellátásának szinte minden szegmensét érintették.

A marosvásárhelyi orvosi egyetem végzettje

A szünet nélküli háromórás beszámoló- és panaszadatot az Országos Egészségbiztosítási Pénztár elnöke türelmesen vé-

Dr. Valeria Herdea, az OEBP elnöke

Fotó: Nagy Tibor

gighallgatta, majd a hozzászólások befejeztével – anélkül, hogy jegyzetelt volna – mindenkihez volt néhány biztató szava. Dr. Valeria Herdea, a körülményekhez és lehetőségekhez képest tenni, segíteni akaró, szerény, de határozott (családorvosból lett) elnökként mutatkozott be, aki a marosvásárhelyi egyetem 1989-es évfolyamának végzőseként nagy szeretettel emlékezett a MOGYE-ra, amelyet ma is a legszebb és legelőkelőbb egyetemnek tart, ahol megtanulta, hogy orvosnak lenni nemcsak mesterség, hanem hivatás. Bevallása szerint azért fogadta el az országos pénztár vezető tisztségét (amit nagy kihívásnak és felelősségvállalásnak érez), mert szakmabeliként jól ismeri az alapellátás minden gondját, baját, és mind a páciens, mind az orvos szemszögéből szeretne megoldást találni arra, hogy a rendszer fenntarthatóvá váljék, és minél jobban működhessen. Elmondta, hogy országos viszonylatban 10.070 családorvosnak van szerződése az egészségbiztosítási pénztárral, 529 hely betöltetlen, az ország 190 településén nincs családorvos.

Párbeszéd, kölcsönös tisztelet, reziliencia

Bejelentette, hogy az idén júliustól a családorvosokkal megkötendő új szerződésben szerepelni fog, hogy az egészségbiztosítással nem rendelkező személyeket is el kell látni, mivel az ország alkotmánya minden állampolgár számára biztosítja ezt a jogot. Az év elején 3,7 milliárd lejt fizetett ki az OEB betegpénzként, 2,7 milliárd lejt pedig az előző évből származó adósságra. Jelenleg ellenőrzések folynak, és az 53 ezer orvostól 14-et gyanúsítanak visszaéléssel. Ebből kiindulva arra kérte az orvosi kamarát, hogy vizsgálja ki a gyanús eseteket, ne csak tisztviselőkkal, hanem szakorvosot is bevonva, aki el tudja dönteni, hogy indokolt volt-e betegszabadságot kiírni vagy sem. Az orvosoknak pedig azt tanácsolja, hogy a különleges helyzetekről tájékoztassák pontosan az országos pénztárt, hogy mindenki számára elfogadható megoldások születhessenek. Véleménye szerint a júliustól életbe lépő új szerződés egyensúlyt és stabilitást hoz, és arra biztatta a családorvosokat, járuljanak hozzá ahhoz, hogy egy minél erősebb egészségügyi rendszerünk legyen, ami három elven nyugszik: a párbeszeden, a kölcsönös tiszteleten és a reziliencián. A közös probléma megoldása, a pácienseknek az alapellátáshoz való hozzáférése érdekében a prevenció fontosságáról szolt, arra biztatta a családorvosokat, hogy helyezzenek nagyobb hangsúlyt a megelőzésre. A listájukon lévő személyeket egy évben egyszer a születésnapjuk környékén hívják be vizsgálatra a rendelőbe, az adatokat vezetik be a számítógépbe, vagy legyen meg papíron, majd küldjék tovább azokat, akikről kiderül, hogy szakorvosi ellátásra van szükségük. A receptírással való nehézségek kapcsán kijelentette, hogy minden orvosnak, miután a beteget megvizsgálta, ha szükséges, kötelessége receptet írni, egyébként befejezetlen marad az orvosi ellátás. Azt is kifejtette, hogy a helyhatóságoknak fontos szerepe van a közösségi orvoslás, az iskolaorvosi tevékenység, a családorvoslás támogatásában, az elérhető egészségügyi szolgáltatások körülményeinek a megteremtésében.

Az asztrológus gondolatai

Tóth Sándor

Kedves Olvasók!

Idén április 19-től május 19-ig tartózkodik a Nap a Bika jegyében. A tavasz közepén mifelénk a természet az életörömről, a csábító szépségről küld üzenetet azoknak, akik fogékonnyak arra, hogy elhagyják a virtuális világot. Az időszakot a Vénusz planéta uralja. A szépség istennője virágvarázslattal igyekszik a kedvünkben jární és eloszlatni a pesszimizmusunkat, az aggodalmunkat. Van miért, hiszen Mars, a háború és a viszály istene békétlenséget szít, embert ember ellen fordít. Egy régi, ősi bölcsesség szerint ember embernek farkasa. Sajnos, ez a gondolat dehonesztáló a farkasokra nézve, ugyanis őket úgy kódolta a

Jóisten, hogy a harcuk végén a gyengébb, a legyőzött felajánlja az életét, odatartja a nyakát, feladja a biztonságát. A győztes pedig mintegy varázsütésre képtelenné válik megölni a fajtáját. Kegyelmet gyakorol a kegyetlennek nevezett vadállat. Ha nem tudnánk, hogy az ember micsoda borzalomnak elkövetésére képes, arra asszociálhatnánk, hogy a farkas humánus csonkedetet hajt végre. A valóság azonban az, hogy a farkasok ösztönös faji erkölce előtt akár le is borulhatnánk. Az emberi történelemben a népiirtások és a népiirtásokra tett kísérletek mindent elmondanak az emberi erkölcsről. Az aztékok, inkák, észak-amerikai indiánok, őrmények, zsidók, cigányok ellen elkövetett pogromok, a Fekete-Afrika rabszolgasorba süllyesztése, kifosztása és a most is zajló háborúk, fegyveres konfliktusok nem túl hízogó

képet festenek a civilizáltnak mondott emberről. Talán egy Maria Montessori-ideézzettel rá is világíthatunk az ok-okozati összefüggésre: „Mindenki a békéről beszél, de senki sem tanít békét. Ebben a világban versenyre nevelnek, és a verseny minden háború kezdete. Amikor majd együttműködésre és szolidaritásra nevelünk, azon a napon békére nevelünk”.

A Bika biztonsági játékos. Stabilitásra, állandóságra, nyugalomra, kényelemre és jólétre törekszik. Ez talán érthető és elfogadható mindannyiunk számára. Mindenki él egy ilyen törekvés, ha más-más módon is nyilvánul meg. A Sors a sorseseemények által olyan változásokat szokott előidézni, melyek ki-mozdítják az embert nyugalmi állapotából. A Bika az ilyen fajta történéseket rendkívül nehezen éli meg, és bizony neki is felkelhető ilyen esetben az agressziója. Amilyen nehezen hozható ki a békétüresből,

olyan nehezen tud visszatérni, visszatalálni a nyugalmi állapotába. Talán azért vagyunk olyan nehéz helyzetben manapság, mert recseg-roppog a biztonságunk. Minden változik és átalakul a világban. A gazdasági, társadalmi folyamatok kiszámíthatatlanok. Itt egy újabb háború, ott egy válság, máris emelkednek az üzemanyagárak, több a költségünk, és hol van a vége? Hogy tervezzünk? Mire lesz elég a fizetésünk vagy a nyugdíjunk? Kiben bizzunk? A vezetőinkben, akiket mi választottunk? Vagy keresünk netán új Messiásokat? Csak rosszabb ne legyen! Hogy idézzek egy román mondást, ami sajnos előrevetíti azt, hogy rosszabb lesz. Legyen jobb, ez a helyes beszéd! De ehhez mindenkinek hozzá kell tenni egy jó gondolatot, egy helyes mondatot és egy előrevívő cselekedetet. Ameddig mástól várjuk a biztonságunk megteremtését, az nem fog bekövetkezni. Ameddig nem

teremtünk egyensúlyt a saját életünkben, addig a világ rendje sem állhat helyre. Ahhoz érdemes ragaszkodni, hogy a változás jó irányba történjen. Ehhez el kell engedni a féltelmeinket, és megálljt kell parancsolni a romboló erőknél. A biztonságunk elvesztésétől való tudattalan rettegésünkre erősen utalnak azok a tünetek és betegségek, amelyek a nyaki területen jelentkeznek: torokfájás, mandulagyulladás, köhögés, pajzsmirigyprobléma, nyaki gerincfájdalmak, de ide tartoznak a fogászati megbetegedések is.

Az ember hazudhat másnak és magának egyaránt. Elkendőzheti a valóságot. Magyarázkodhat és elméleteket gyárthat. Ahogy mondani szoktam: az analógia igaz még akkor is, ha nem minden ember az.

Vigyázzanak magukra és egymásra!

Véleményüket, gondolataikat megírhatják az asztros@yahoo.com címre.

Felelősségtudat, a felelősség vállalása

Kivesznek a mindennapokból (2.)

Manapság valahogy nem divatos a felelősség vállalása, a felelősségtudat, valamint a róla szóló narráció sem. Holott a személyiségvonások egyik legfontosabbikáról van szó. A törvénykezésben rengeteg kiskapu van, a hétköznapokban egyre jobban menekül mindenki a felelősség elől. Ezért határozta el Albert Ildikó szakpszichológus, hogy az emberi felelősség miibenléről, hatásáról, megéléséről ír. Ennek első részét olvashatták április 4-i Harmónia mellékletünkben, ezúttal a folytatás következik.

Albert Ildikó szakpszichológus

Viselni tetteink következményét

A saját magammal szembeni felelősség egyben az önmagamért való felelősséget is jelenti, benne többek között azt is, hogy a *sorsomért én vagyok felelős*. Ha nem is teljes egészében, hisz állandóan közbeszólnak a tőlünk független történések, jelenségek és emberek, az életünkben mi hozzuk a döntéseket (a nem döntés is döntés!), választunk, nézünk vagy nem nézünk szembe önmagunkkal, értékeket fogadunk vagy utasítunk el, illetve alkotunk magunk is. Az, hogy kiállok vagy félre-, netán elállok valamitől, mind befolyásolja a sorsom. Természetesen sokszor előre láthatatlan, mit vált ki a magatartásom, és rágódhatok azon, mi lett volna, ha

ezt vagy azt másképp csinálom, választ sosem kapok. Viselem vagy viselnem kell(ene) tetteim következményét. Ennek fel- és elismerése az érett személyiség tulajdonsága.

Következmények nélküli felelőtlenység

Valójában ez a felelősségvállás. Ennek hiánya a gyerekeség, az éretlenség jele. Az pedig, hogy a felelősségtől való menekülés lassan társadalmi méreteket ölt, azt jelzi, hogy korunk bizony infantilizálódott, sőt, bizonyos értelemben anarchikus is. A megüszott családok, sikkasztások; az életüket követelő, meg nem büntetett, egyre gyarapodó orvosi műhibák; a tudásfedezet nélkül, büntetlenül osztogatott jegyek, sőt diplomák; a felkészültség nélkül vezetett, halált hozó, de számon nem kért építkezések, beruházások és sok egyéb hasonló azt mutatja, hogy egyre szerteágazóbb a következmények nélküli felelőtlenység. Maximum hóbörgés és lát-szatintézkedések maradnak utánuk. Meg az áldozatok fájdalma. Akik számának akkorára kell nőnie, hogy elérje a kritikus tömeget, amely már nem tűri ezt tovább, és tesz ellene. De ez már a jövő zenéje. Talán.

A belső kisbíró kialakítása

Ma már szinte mindenki maga dönti el, hogyan viszonyul ezekhez a kérdésekhez. Nem létezik a közösség erkölcsi normarendszerének és a közösségnek a betartató, mert szankcionáló ereje. Lassan mind-

kettőt felszámolja a korszellem. Ami ellenben mindenképp megszívlelendő és valamiféle kiút az anómiából (normanélküliségből, szabályozatlanságból), az az élhető, emberileg elfogadható, ha úgy tesszük, anakronisztikusnak számítók, kissé polgári és/vagy konzervatív, a tízparancsolatot megszívlelő belső kisbíró kialakítása és az ennek megfelelő cselekvés. Nem könnyű, de nem is lehetetlen.

Ura sajnos nem mindig vagyok a sorsomnak, ezt be kellett látnom, bármennyire is nehezemre esett, és fájdalmas volt tudomásul venni,

hisz sokáig, nagyon sokáig hittem abban, hogy nemcsak felelős vagyok a sorsomért, hanem ura is vagyok annak. Emberi létünk sajátossága, hogy a körülmények néha nagyon kevés teret hagynak a teljesen szabad mozgásnak és cselekedetnek, ám a lehetőségek felismerése és az ezeken belüli legmegfelelőbb utak és tettek megtalálása maga a szabadság. Hogy ez sok vagy kevés, mindenki döntse el maga.

A másokért vállalt felelősség

A másik nagyon fontos kérdés – természetesen magánemberként, mert a szakmai felelősség most nem téma, hisz ezt rendszerint eléggé világosan szabályozza a hivatásbeli köteleességek írott listája (szakmai deontológia) –, hogy mennyire, mennyiben és mikor vagyok felelős másért, a másik életéért, sorsáért? Talán ez az élet egyik legnehezebben megválaszolható kérdése. És mára szinte teljesen egyénfüggővé színezte a mainstream, illetve egyoldalúan látatja ezt a kérdést. Mert már-már betegesen eltúlozta a gyermek jóléte iránti köteleességet. Olyannyira, hogy az a gyerekből kialakuló majdani felnőtt egy idő után a szülő rovására megy, mert felcserélte a szerepeket: a szülőnek csak elfogadni és védeni, míg a csemetének mindent szabad, nincsenek korlátok és elvárások. Aminek következményei igen gyakran a célok és köteleességek nélkül felnövő gyének, akik önmaguk eltar-tását sem tartják saját feladatuknak. Közben valahogy elsikkadt a többi,

hisz az örök ifjúság a trendi, mindenki erre törekszik, akár a nyolcvanas éveiben is: fiatal akar maradni. Mert ezt sugallja a média, a reklám, a tömegkommunikáció. Elfeledkezve (?), hogy a sztárokon kívül, őket leszámítva – esetükben is leginkább látszólag (!), a botoxnak, esztétikai műtéteknek, rengeteg edzésnek és nem utolsósorban a photoshopnak köszönhetően – a nagy tömeg bizony nem örök ifjú.

Mi lesz, ha megöregszünk?

Mert meg szoktunk öregedni. És akkor mi lesz? Ki a felelős az idősök, a magatehetetlenek sorsáért, jóllétéért? Felelős-e a gyermek az önellátásra képtelenné vált szülő sorsáért? Van-e joga döntenii helyette, vagy épp kutya kötelessége ezt megtenni, amikor az mozgás-és/vagy döntésképtelen, esetleg csak kevésbé lát át helyzeteket? És ha a gondozásra szoruló más szeretne, kivitelezheti-e a saját elképzelését? Felelősök vagyunk-e a családtagjaink sorsáért, ha azok nem állnak hozzánk érzelmileg közel? Ha azok a maguk idejében nem azt adták nekünk, amire szükségünk lett volna? Magam is csak tapogatózom a válaszokkal. A fontos az, hogy foglalkozunk vele. Vegyük tudomásul, hogy ezek a kérdések léteznek, a saját életünkben is megjelennek előbb vagy utóbb, ha még nem is éljük meg őket. Ne legyintsünk, ha felmerülnek, hanem igyekezzünk őket szépen, megnyugtatóan megválaszolni, tettekkel is, a mindennapokban. Ettől vagyunk emberek.

1.		LATIN-AMÉRIKAI FÜVES PUSZTA	TILTÓSZÓ SZANAA LAKÓJA (Y=J)	KIPLING EGYIK KÍGYÓJA	AZ ARGON VEGYJELE	VÍZI VÁROS (MAGYAR)	LÁM ÁTKAROLÓ	VÖRÖS ... (VIKING HAJÓS)	GYAKORÍTÓ IGEKÉPZŐ	A SAKK LÉNYEGE!	ZADAR MAGYAR NEVE	HATÁRRAG SZIGET (OLASZ)	USA-SZABVÁNY	ROVAR-ZUMMÓGÉS	HANGTALANSÁG
Marcus Tullius Cicero egyik aforizmáját idézzük a rejtvény főszoraiban.		I													Á
	A MÉLYBE		NAGY KAZAH TÓ IGEVÉGZŐDÉS LEHET				HALOM ALSÓBB HELYEN					A FEJÉT ÚTIK MAGAS PART			
	AMELY IDŐ-PONTIG ELTŰZEL			SZATURÁL NAGY TESTŰ HÁZIÁLLAT						AZ ÓRÓK VÁROS ÁZSIAI HEGYTÖMB			NOTA BENE (RÓV.)	TÉRKÉP-KÖNYV	
2.	F	KURTA	DAL VOLT (LATIN)	BECSAPHATÓ EMBER AZ OLT TESTVÉRE					LEMEZSERÚ KÖZET FRANCIA FESTŐ				ÁLLAMI ILLETÉK LEVEGŐ (GÖRÖG)		
	USA-TAG-ÁLLAM			MOST VAN FAGYLALT-MÁRKA		MEGSZÓL-TÁSFÉLE SZINTÉN		A KALCIUM VEGYJELE ERŐSEN TAPAD			TAROL A VAS VEGYJELE				RÓMAI 50 HARAG (LATIN)
	MIKSZÁTH FALUSI BÍRÓJA (GÁBOR)		INDUSZTRI-ÁLIS BECÉZETT NAGYANYA			ADU BECÉZETT ZSIGMOND					MŰLIK GYOM-NÖVÉNY				
	ÜNNEPÉLYSEN ÁTADO		SZLÁV NÉP ZAMAT			MOSÓPOR-MÁRKA SZLOVÁK FOLYÓ (ÁRVA)						RAKÉTA REGÉNYTÁR (RÓV.) ÉNEKEL			
	ON ... BE-SZÉLIK (FRANCIA)		ÓRLÓÜZEM GITÁRHÚROK!			SZERZETT ROKON FRANCIA RT. (RÓV.)				CSODÁS RÉSZ! ANTE MERIDIEM (RÓV.)			MARÓ ANYAG SARA!		
	SPANYOL ÉS NÉMET AUTÓJEL HAMIS		RÉGI APRÓPÉNZ BECÉZETT ANTAL		GYÁSZOL AUTÓ-VERSENY-FÉLE				KÉZI HOSSZ-MÉRTÉK JÁRÁS ELÁNJÁ						SPANYOL AUTÓJEL FÉRFINÉV (FEBR. 20.)
		INDONÉZ SZIGET ... CURIE (NOB-D. NŐ)		TAPAD ... PLAN (TÁVOLI FELVÉTEL)				NŐI NÉV (MÁJ. 13.) A FÖLDRŐL GYÚJT						A PASA HASAI FARKAS-VEZÉR	
	LATINUL SZERET		ANNYI MINT (RÓV.) ... DE L'ES-TEN (ADY)	A TANTÁL VEGYJELE HÁZFEDÉL		SAV-CSEPPEK! CSÜNGŐ		SORVÉGEK! SZOKNYÁS DUDÁS NÉP			INDUL A MOTOR! BECÉZETT LÁSZLÓ		ANGOL SÓRFELE ALUMINIUM VEGYJELE		
	FÜLÜNK ÉRZÉKELI		KORALL-ZÁTONY NÉV FRANCIAUL, KIEJTVE			SZÁRÍTVÁ TARTÓSÍT HÁLÓSZÓVÓ IZELTLÁBŰ					FÜGGŐZÁR LÉTEZÉS TÉNYE				
	ÚJ-GUINEA INDONÉZ NEVE		ABESSZIN AZ ANTIMON VEGYJELE			TÖRÖK FÉRFINÉV A RÁDIUM VEGYJELE					VILÁGÍTÓ DIÓDA ARALI!				ÁLLÓVÍZ
	TOJÁS (NÉMET)	SZITA LITER (RÓV.)			VÁROS (OROSZ) A KÉN VEGYJELE					AMIT EL SZERET-NÉNK ERNI			SZEMMEL ÉRZÉKEL KILO (RÓV.)		
	L.N.J.								A PLÉDET LEVEVŐ						

Április 11-i rejtvényünk megfejtése: **Aki ostobának született, meglásd, az ostobaként is fog meghalni.**

Bajnokok Ligája: a PSG és a Borussia Dortmund jutott elődöntőbe

A Paris Saint-Germain és a Borussia Dortmund is hátrányból fordítva jutott négy közé a labdarúgó Bajnokok Ligájában, miután előbbi az FC Barcelona vendégeként 4-1-re diadalmaskodott, utóbbi pedig hazai pályán 4-2-re legyőzte az Atlético Madridot a negyeddöntő keddi visszavágóján.

A francia csapat egygólos hátrányban várta a második felvonást, ráadásul Raphinha találatával még távolabb került a továbbjutástól, azonban a párharc menetében 180 fokban fordulat állt be, amikor az utolsó emberként szabálytalankodó Ronald Araujót kiállította Kovács István játékezője. A párizsiak emberelőnyüket kihasználva még a szünet előtt egyenlítették Ousmane Dembélé révén.

A folytatásban egyértelmű fölényben futballozott a PSG, amely bő negyedóra alatt még két gólt szerezve a maga javára fordította a párharcot. A vezető találat után – Vitinha lötte ki a jobb alsó sarkot 20 méterről – a katalánok mestere, Xavi belerúgott a negyedik játékező előtt lévő táblába, ezért a bíró

piros lappal elküldte a kispadtól. Ezt követően is folytatódott a Barcelona hibái, mert Joao Cancelo szabálytalanságából jutott büntetőhöz a rivális, amely ezzel megfordította a párharcot, miután Kylian Mbappé nem hibázott. A hátralévő időben, bár volt helyzete a Barcelonának, Robert Lewandowski lövését Gianluigi Donnarumma hárította, a túldoldalon viszont a világbajnok Mbappé újra eredményes volt a hajrában, így végérvényesen lezárta a párharcot.

Dortmundban is a hazai csapat kezdett jobban, ami érthető, mert a Borussianak egygólos hátrányt kellett ledolgoznia. Bár a spanyoloknál Alvaro Morata is rontott ziccert, összességében a jobban és veszélyesebben futballozó sárga-feketék nemcsak egyenlítették a párharcban, hanem előnybe is kerültek Julian Brandt és Ian Maatsen góljával. A második félidőre viszont teljesen más hozzáállással futott ki a madridi rivális, amely húsz perc alatt egyenlített, azaz visszafordította a maga javára az állást. A fordula-

tok sora ezzel nem ért véget, mivel az újra hátrányba kerülő Borussia ismét rákapcsolt, és négy perc alatt két gólt szerezve újra előnybe került, ezt pedig meg is őrizte a lefújásig.

A PSG 2021, míg a Dortmund 2013 után jutott ismét a legrangosabb európai kupasorozat elődöntőjébe, ahol a két csapat egymással találkozhat majd, először április 30-án vagy május 1-jén.

Eredményjelző

Bajnokok Ligája, negyeddöntő, visszavágók:

* *FC Barcelona (spanyol) – Paris Saint-Germain (francia) 1-4 (1-1)*. Továbbjutott a Paris Saint-Germain 6-4-es összesítéssel.

Gólszerzők: Raphinha (12.), illetve Dembélé (40.), Vitinha (54.), Mbappé (61., 89., előbbi 11-esből).

Piros lap: Araujo (29., FC Barcelona).

* *Borussia Dortmund (német) – Atlético Madrid (spanyol) 4-2 (2-0)*. Továbbjutott a Borussia Dortmund 5-4-es összesítéssel.

Gólszerzők: Brandt (34.), Maatsen (39.), Füllkrug (71.), Sabitzer (74.), illetve Hummels (49., öngól), Correa (64.).

Ma a televízióban

* 19.45 óra, Pro Arena, RTL Három: Lille – Aston Villa (Európa-konferencialiga)

* 22.00 óra, Pro Arena, RTL Három: AS Roma – AC Milan (Európa-liga)

Előbb elveszítették a meccset – majd még labdázgattak egy kicsit

Bálint Zsombor

A Brassói Olimpia ellen játssza az idény utolsó párharcát a marosvásárhelyi városi sportklub női kosárlabdacsapata. A tét az élvonalbeli bajnokság utolsó helyének elkerülése a két győzelemig tartó sorozatban; az első meccset Brassóban rendezték.

Erre a meccsre sem tudta összekapni magát a marosvásárhelyi női együttes, bár a

találkozón meglátszott, hogy miért éppen ez a két alakulat játssza az utolsó két helyért vívott helyosztót. Az első negyedben a CSM védelme nem igazán volt a helyzet magaslatán, az Olimpia gyorsan tízpontos előnyre tett szert. A találkozót gyakorlatilag már ekkor elveszítették a marosvásárhelyiek, csak még labdázgattak egy kicsit, időnként csökkentették a különbséget, aztán mintha visszautasították volna az ellenfél által felkínált

lehetőséget, hiszen Brassó sem remekelt. Sokszor volt az az érzésünk, hogy már nagyon unják a dolgot, alig várják, hogy vége legyen az idénynek, a gyerekes hibák pedig az összpontosítás hiányáról árulkodnak. Végül is a lepattanózásnak volt döntő jelentősége (50-31), Pešovićsal és Burney Robinnal szemben nem volt esély a palánk alatt, hiszen így a Brassónak több próbálkozása le-

hetett. A marosvásárhelyi keretből ismét hiányzott Cortez, aki mintha soha nem épült volna fel a betegségből, de Plavițu is. Végül is jellemző, hogy a csapat legeredményesebb játékosának az ifjúsági Șchiopu bizonyult.

A visszavágót tegnap, lapzárta után játszották a Simon László Sportcsarnokban, ez az idény utolsó mérkőzése lehet egy újabb marosvásárhelyi kudarc esetén.

Jegyzőkönyv

Női kosárlabda Nemzeti Liga, rájátszás 3. kör, 1. mérkőzés: *Brassói Olimpia – Marosvásárhelyi CSM 75:66 (26-19, 14-12, 16-16, 19-19)*.

Brassói, D. P. Colibași Sportcsarnok. Vezette: Vlad Antonio Sandu (Nagyszeben), Alin Bobeică (Ploiești), Victor Gubernu (Zsilvásárhely). Ellenőr: Alexandru Anica (Târgoviște).

Olimpia: Nan 15 pont (1), Burney Robinson 14, Pešović 11 (2), Ferariu 11, Doba 10 (2), Córdá 9 (2), Kozman 5, Ghiorosa, Ceușan, Vicol, Popovici. Kispadon: Florea.

Marosvásárhely: Șchiopu 14 pont (2), Chiș 13 (3), Lipovan 12 (2), Ardelean 8, Bobar 7, Feiseș 4, Solyom 3 (1), Brefelean 3 (1), Axintie 2, Czimbalmos. Kispadon: Ciciovan.

Eredményjelző

Női kosárlabda Nemzeti Liga, rájátszás 2. kör, 3. mérkőzés (két győzelemig tartó párharcok):

* 1-4. helyek: Konstancai CSM – CSM Târgoviște 71:66 (2-1), Sepsiszentgyörgyi Seps SIC – Aradi FCC 63:72 (1-2).

Rájátszás, helyosztók, 1. mérkőzések:

* döntő (három győzelemig tartó sorozat): Konstancai CSM – Aradi FCC 72:65;

* a 3. helyért (két győzelemig tartó sorozat): Sepsiszentgyörgyi Seps SIC – CSM Târgoviște 82:57;

* az 5. helyért (két győzelemig tartó sorozat): Kolozsvári U – Bukaresti Rapid 99:81.

* a 7. helyért (két győzelemig tartó sorozat): Brassói Olimpia – Marosvásárhelyi CSM 75:66.

Európai focikörkép

* *Angol Premier Liga, 30. forduló*: Bournemouth – Everton 2-1, Aston Villa – Wolverhampton 2-0, Brentford – Manchester United 1-1, Chelsea – Burnley 2-2, Liverpool – Brighton & Hove Albion 2-1, Manchester City – Arsenal 0-0, Newcastle United – West Ham United 4-3, Nottingham Forest – Crystal Palace 1-1, Sheffield United – Fulham 3-3, Tottenham – Luton 2-1; *31. forduló*: Bournemouth – Crystal Palace 1-0, Arsenal – Luton 2-0, Brentford – Brighton & Hove Albion 0-0, Burnley – Wolverhampton 1-1, Nottingham Forest – Fulham 3-1, West Ham United – Tottenham 1-1, Chelsea – Manchester United 4-3, Newcastle United – Everton 1-1, Liverpool – Sheffield United 3-1, Manchester City – Aston Villa 4-1; *32. forduló*: Aston Villa – Brentford 3-3, Brighton & Hove Albion – Arsenal 0-3, Crystal Palace – Manchester City 2-4, Everton – Burnley 1-0, Fulham – Newcastle United 0-1, Luton – Bournemouth 2-1, Manchester United – Liverpool 2-2, Sheffield United – Chelsea 2-2, Tottenham – Nottingham Forest 3-1, Wolverhampton – West Ham United 1-2; *33. forduló*: Bournemouth – Manchester United 2-2, Arsenal – Aston Villa 0-2, Brentford – Sheffield United 2-0, Burnley – Brighton & Hove Albion 1-1, Chelsea – Everton 6-0, Liverpool – Crystal Palace 0-1, Manchester City – Luton 5-1, Newcastle United – Tottenham 4-0, Nottingham Forest – Wolverhampton 2-2, West Ham United – Fulham 0-2. *Az élcsoport*: 1. Manchester City 73 pont, 2. Arsenal 71, 3. Liverpool 71.

* *Spanyol La Liga, 26. forduló*: Granada – Valencia 0-1; *30. forduló*: Celta Vigo – Rayo Vallecano 0-0, Alavés – Real Sociedad 0-1, FC Barcelona – Las Palmas 1-0, Cádiz – Gra-

nada 1-0, Getafe – Sevilla 0-1, Girona – Betis 3-2, Valencia – Mallorca 0-0, Villarreal – Atlético Madrid 1-2, Real Madrid – Athletic Bilbao 2-0, Almería – Osasuna 0-3; *31. forduló*: Athletic Bilbao – Villarreal 1-1, Atlético Madrid – Girona 3-1, Betis – Celta Vigo 2-1, Osasuna – Valencia 0-1, Cádiz – FC Barcelona 0-1, Granada – Alavés 2-0, Rayo Vallecano – Getafe 0-0, Mallorca – Real Madrid 0-1, Real Sociedad – Almería 2-2, Las Palmas – Sevilla 0-2. *Az élcsoport*: 1. Real Madrid 78 pont, 2. FC Barcelona 70, 3. Girona 65.

* *Olasz Serie A, 30. forduló*: Bologna – Salernitana 3-0, Cagliari – Hellas Verona 1-1, Fiorentina – AC Milan 1-2, Genoa – Frosinone 1-1, Inter – Empoli 2-0, Lazio – Juventus 1-0, Lecce – AS Roma 0-0, Napoli – Atalanta 0-3, Sassuolo – Udinese 1-1, Torino – Monza 1-0; *31. forduló*: Cagliari – Atalanta 2-1, Empoli – Torino 3-2, Frosinone – Bologna 0-0, Hellas Verona – Genoa 1-2, Juventus – Fiorentina 1-0, AC Milan – Lecce 3-0, Monza – Napoli 2-4, AS Roma – Lazio 1-0, Salernitana – Sassuolo 2-2, Udinese – Inter 1-2; *32. forduló*: Atalanta – Hellas Verona 2-2, Bologna – Monza 0-0, Fiorentina – Genoa 1-1, Inter – Cagliari 2-2, Lazio – Salernitana 4-1, Lecce – Empoli 1-0, Napoli – Frosinone 2-2, Sassuolo – AC Milan 3-3, Torino – Juventus 0-0, Udinese – Roma 1-1 (felüggesztve). *Az élcsoport*: 1. Inter 83 pont, 2. AC Milan 69, 3. Juventus 63.

* *Német Bundesliga, 27. forduló*: Bayern München – Borussia Dortmund 0-2, Eintracht Frankfurt – Union Berlin 0-0, Mönchengladbach – Freiburg 0-3, Werder Bremen – Wolfsburg 0-2, RB Leipzig – Mainz 0-0, Augsburg – 1. FC Köln 1-1, Bayer Leverkusen – Hoffenheim 2-1, VfB Stuttgart – Hei-

Örömműnne a leverkuseni stadionban: a Bayer megszerezte története első bajnoki címét Németországban

Fotó: a Bayer 04 Leverkusen közösségi oldala

denheim 3-3, Bochum – Darmstadt 2-2, Heidenheim – Bayern München 3-2, Freiburg – RB Leipzig 1-4, Union Berlin – Bayer Leverkusen 0-1, Wolfsburg – Mönchengladbach 1-3, Eintracht Frankfurt – Werder Bremen 1-1, 1. FC Köln – Bochum 2-1, Hoffenheim – Augsburg 3-1, Borussia Dortmund – VfB Stuttgart 0-1, Mainz – Darmstadt 4-0; *29. forduló*: Mönchengladbach – Borussia Dortmund 1-2, Augsburg – Union Berlin 2-0, Darmstadt – Freiburg 0-1, VfB Stuttgart – Eintracht Frankfurt 3-0, RB Leipzig – Wolfsburg 3-0, Bayern München – 1. FC Köln 2-0, Mainz – Hoffenheim 4-1, Bayer Leverkusen – Werder Bremen 5-0, Bochum – Heidenheim 1-1. *Az élcsoport*: 1. Bayer Leverkusen 79 pont, 2. Bayern München 63, 3. VfB Stuttgart 63.

* *Francia Ligue 1, 27. forduló*: Le Havre – Montpellier HSC 0-2, Lorient – Brest 0-1, Metz – AS Monaco 2-5, Nice – Nantes 1-2, Olympique Marseille – Paris St. Germain 0-2, Lyon – Reims 1-1, Lille – Lens 2-1, Strasbourg – Stade Rennes 2-0, Clermont – Toulouse 0-3; *28. forduló*: AS Monaco – Stade Rennes 1-0, Nantes – Lyon 1-3, Toulouse – Strasbourg 0-0, Montpellier HSC – Lorient 2-0, Lille – Olympique Marseille 3-1, Lens – Le Havre 1-1, Brest – Metz 4-3, Reims – Nice 0-0, Paris St. Germain – Clermont 1-1; *29. forduló*: Le Havre – Nantes 0-1, Metz – Lens 2-1, Lyon – Brest 4-3, Strasbourg – Reims 3-1, Stade Rennes – Toulouse 1-2, Clermont – Montpellier HSC 1-1. *Az élcsoport*: 1. Paris St. Germain 63 pont, 2. Brest 53, 3. AS Monaco 52.

Nyugodt élet és egészséges termékek

Elérte a csúcspontot a Cseh-tanya

Gyakran nyer díjakat a kebeleli Cseh János és Emese gazdaságából kikerülő lekvár, szörp és bor. Jelen vannak a vásárokon és üzletekben a cukorral és anélkül készült termékekkel, idén befejezik legutóbbi beruházásukat, és elmondhatják: révbe értek.

Gligor Róbert László

Számon sem tartják már, hány érmet, díjat, elismerést kaptak eddig, hiszen az idei év is sokat gazdagította a családi gazdaság hírnevét. Cseh János elismeri, hiszen egy fal kellene a rengeteg elismerés kifüggesztésére, de ezt nem tartják fontosnak. Szerényen, de örömmel jegyzi meg, hogy a néhány napja a Székely Gazdaszervezetek Egyesülete által első alkalommal megrendezett erdélyi Gyümölcszések sokadalma rendezvényen szinte ugyanannyi díjat nyertek, mint eddig együttvéve: összesen tizenegyet. Lekvárjaik és szörpjeik ízét a szakemberek 6 arannyal, 1 ezüsttel és 4 bronzal jutalmazták, csipkebogyólekvárjukkal a nagyarányú elismerést is elhozták. Hozzáfűzte, ezúttal több mintát küldtek be, mert tudni szeretnék volna, hogy a kéttucatnyi termék közül csak egy-kettő vagy több is jó. Az elért eredmények azt mutatják, hogy „jól csináljuk, elég jók vagyunk”.

Januárban a már nyolcadszor megrendezett Vince-napi nemzetközi borfesztiválon vettek részt a vajdasági Temerinben, ahol tavalyi meggyboruk bronzérmét, a tavalyelőtti feketeribizli-boruk aranyat ezüstöt nyert. Múlt hónapban a második Kárpát-medencei szörp- és lekvárversenyről a homoktövis- és berkenyészörpjük arany, a levendulás cseresznye-lekvár ezüst, a somlekvár bronz minősítést hozott Orosházáról. Tavaly ősszel a szatmári bor- és paprikamustrán kapott aranyat a málnaboruk. És ezek csak a legújabb eredmények.

Elismert márkánév alatt

Nemrég rangos elismerést kapott a Cseh manufaktúra, ugyanis megszerezte a Székely termék védjegyet. A mintákat március elején adták le, a tanúsítványt pedig 22-én dr. Nagy István magyar agrárminiszter jelenlétében vehették át Csíkszeredában Borboly Csaba hargitai megyeelnöktől. Cseh János csak annyit tett hozzá: ez nagyon jó dolog, mert bár regionális szinten el vannak ismerve a termékek, ez a hivatalos védjegy megerősíti őket, ugyanakkor a nemzeti identitást, a múltat, a jelent és a jövőt is mutatja.

„Bejött” a város is

Március elején első alkalommal vett részt a család Kolozsváron a havonta megszervezett Bejön a falu nevű termelői piacon, de ezután folyamatosan jelen lesznek, hogy a már meglévő vásárlói körüket kibővítsék a kincses városban. Miután külföldön (Magyarország, Szerbia, Horvátország) már jelen vannak, nagy lehetőségnek látják, hogy az erdélyi nagyvárosok (Kolozsvár, Brassó, Nagyszében) vá-

Cseh János úgy érzi, révbe értek, termékeiket ismerik és elismerik. Fotó: Gligor Róbert László

sáraiban is ott legyenek, miután Marosvásárhelyen és Szászrégenben már „törzsvendégnek” számítanak. Termékeik egyre több hazai és külföldi termelői bemutatóüzletben kapnak helyet.

Fontos a folyamatos szakmai fejlődés – állítja Cseh, ezért tanfolyamokon vesznek részt, és a versenyekre sem a verseny miatt járnak – mert amúgy is nyernek eleget –, hanem tanulni. Az ilyen alkalmakon derül ki, hogy mik az újdonságok a technológiában, a termelésben, és mik az új fogyasztói igények. Úgy érzik, a meglévő tudás elégséges a túléléshez, de a fejlődéshez semmiképpen. Aki lemarad, az sok mindent veszíthet a piacon.

Mindent felhasználnak

A termékek között egyelőre nincs újdonság, de a termelés terén bővítenek: készül a bortöltőde. Jól haladnak a beruházással, Cseh János reméli, hogy az ősszel koccinthatnak az avatáson. Az új létesítményre elsősorban azért van szükségük, mert egyre nagyobb igény van a gyümölcsborokra, de a bor nemesedést és penészt igényel, míg a lekvár, szörp éppen ellenkezőleg, ragyogó tisztaságot kíván, ahol nyoma sincs a penésznek. Nagy befektetés – teszi hozzá, de eddig mindent, amijük van, önerőből teremtettek meg: nem pályáztak soha, saját lehetőségeik szerint haladtak. A nagy cégekkel ellentétben azonban

túlélték a világvármányt, sőt, éppen abban az időszakban tudtak a leginkább fejlődni. „Mindent lehet, csak akarni kell szívvel-lélekkel” – tartja az eredmények magyarázatának.

Jelenleg a saját termesztésű zöldséget és gyümölcsöt dolgozzák fel: a termelői soron a mosás, darálás után vagy lefagyasztás, vagy gyors feldolgozás történik, azaz préselés és palackozás. Pasztőrözést nem végeznek, mert hőhatásra a vitaminok nagy részét elveszíti a termék, ezért csak hidegen préselt terméket kínálnak. Mindent felhasználnak az alapanyagból, ami nagyon kevés szerves hulladék marad, az a fák tövéhez kerül, és humusz lesz belőle.

A családi gazdaság Kebeleiben három hektáron termeszt diót, szilvát, körtét, almát, barackot, cseresz-

aszalva is kínálják, a mentából, levendulából, bodzából, szurok- és citromfűből teafüveket is készítenek. A család egy újabb másfél hektáros ültetvényt szeretne létesíteni a közeljövőben.

A hatezer tő fekete ribizli és a rengeteg gyümölcsfa metszése után március végén több mint 300 málnatövet telepítettek, mert mind nagyobb az igény a szörpre és borra, fekete berkenyéből is háromszáz, meggyből száz, almából, körtéből, cseresznyéből ötvennél több tő került elültetésre a hagyományos fajtákból. A gazdaságban ketten-hárman dolgoznak, a begyűjtési időnyben alkalmi munkások is segítenek. Cseh János elégedetten mutatja, már csak a bortöltőt szeretné befejezni, egyéb fejlesztést nem óhajtának. Azért kezdtek el sok évvel ezelőtt a zöldség- és gyü-

A Gyümölcszések sokadalma díjakat kaptak, a nagyarányú elismerést is megszerezték.

Fotó: Cseh János közösségi oldala

nyét, naspolyát, meggyet, mandulát, szedret, málnát, fekete ribizlit, fekete berkenyét, áfonyát, homoktöviset, mézbogyót, szibériai cseresznyét, amelyekből lekvár, szörp, bor készül, a zöldségek közül paprikát, padlizsánt, káposztát termesztnek, az alapanyagból zakszka készül vagy vegeta, de mangold és sóska is van a kertben. Az almát, körtét, szilvát, berkenyét

mölcsstermesztést, hogy saját maguknak állítsanak elő egészséges termékeket, most hazai és nemzetközi vásárokon sok száz embernek tudják ugyanezt kínálni. Nem hajtja őket a meggazdagodás vágya, két-három családnak megélhetést biztosítanak, így ők már csak a nyugodt életre vágnak, ezért a gazdaság méretét nem szeretnék tovább növelni.

Márciusban megszerezték a Székely termék védjegyet.

Fotó: Cseh János közösségi oldala

Öt magyar állampolgárt adócsalással gyanúsítanak Romániában

Öt magyar állampolgárt adócsalással gyanúsítanak Romániában – közölte szerdán a Bihar megyei rendőrség. Kedden három házkutatást tartott Nagyváradon a rendőrség gazdasági bűncselekményekkel foglalkozó osztálya, a feltételezett bűncselekményekre vonatkozó bizonyítékokat kerestek – írta az Agerpres hírügynökség.

A gyanú szerint az öt 37–51 éves magyarországi férfi 4,564 millió lej értékű adócsalást követett el.

A gyanúsítottak által vezetett három, Nagyváradon

és a Bihar megyei Szentjánoson bejegyzett, állateledellel kereskedő cég közül kettő fordított áfázás alá eső árut szerzett be magyarországi vállalkozásoktól, amit egy harmadik cégnek számlázott ki. A két közvetítő vállalkozás azonban fantomcég, annak járművei és ingatlanjai a harmadik cég tulajdonában vannak. Az áfát a két fantomcégnek kellett volna befizetnie, azonban ennek elkerülésére fizetésképtelnek nyilvánították azokat.

A házkutatás során a rendőrök dokumentumokat és 277 ezer lej értékű állateledelt foglaltak le. (MTI)

Közlemény

a Szászrégen magántulajdonában lévő, a Szászrégeni Helyi Tanács által ügykezelt, az Állami Lakásalapból származó lakások elosztását és bérbeadását taglaló rendelet jóváhagyásáról szóló határozattervezet kidolgozása tárgyában

2024. április 16-án Szászrégen polgármestere bejelentette az átlátható döntéshozatali eljárás megnyitását a Szászrégen magántulajdonában lévő, a helyi tanács által ügykezelt, az Állami Lakásalapból származó lakások elosztását és bérbeadását részletező rendelet jóváhagyásáról szóló határozattervezet elkészítéséről.

A határozattervezet kidolgozását az indokolja, hogy hivatalunkhoz több rászoruló is beadványt nyújtott be, amelyben az Állami Lakásalapból lakás kiutalását kérik, ezért szükséges, hogy a Szászrégeni Helyi Tanács jóváhagyja a lakáskiutalásra és bérbeadásra vonatkozó rendeletet.

E rendelet célja, hogy szabályozza az Állami Lakásalapból történő lakások – amelyek Szászrégen magántulajdonában és a Szászrégeni Helyi Tanács ügykezelésében vannak – kiutalásának és bérbeadásának kereteit.

A határozattervezet dokumentációja a következőket tartalmazza:

- jóváhagyási jelentés a javasolt 2024. 04. 02./52314 sz. határozattervezet elfogadásának szükségességéről;

- a 2024. 04. 02./52418 sz. szakértői jelentés;

- a 2024. 04. 02./68 sz. határozattervezet teljes szövege;

- melléklet – a Szászrégen magántulajdonában lévő, a helyi tanács által ügykezelt, az Állami Lakásalapból származó lakások kiutalásának és bérbeadásának szabályzata.

A dokumentáció megtekinthető:

- az intézmény honlapján – www.primariareghin.ro –, az „Átlátható döntéshozatal” menüpontban, a következő linken: <https://www.primariareghin.ro/ro/primaria-reghin/transparenta-decizionala/>;

- Szászrégen önkormányzatának székhelyén: Petru Maior tér 41. szám.

A határozattervezet másolata kérésre beszerezhető az intézmény közönségtájékoztató irodájában.

A határozattervezettel kapcsolatos javaslatokat és véleményeket május 8-áig lehet benyújtani:

- az intézmény honlapján elérhető online űrlapon: www.primariareghin.ro, az „Átlátható döntéshozatal” menüpontban, a következő linkre kattintva:

https://www.primariareghin.ro/fileadmin/editorimages/doc/Formulare/2022/formular_Legea_52.docx, amely letöltés és kitöltés után az office@primariareghin.ro e-mail-címre küldhető el;

- elektronikus üzenet formájában a következő e-mail-címre: office@primariareghin.ro;

- postai úton, a következő címre: Szászrégeni Polgármesteri Hivatal, Maros megye, Petru Maior tér 41. szám;

- az intézmény székhelyén, a közönségtájékoztató irodájában, annak nyitvatartási ideje alatt, azaz: hétfő, kedd, csütörtök 8-16, szerda 8-18.30 és péntek 8-13.30 óra között.

A benyújtott anyagokon fel kell tüntetni: „A Petru Maior tér 41. szám alatti, az önkormányzat magántulajdonában lévő és a Szászrégeni Helyi Tanács által kezelt, az Állami Lakásalapból származó lakások elosztását és bérbeadását taglaló rendelet jóváhagyásáról szóló határozattervezetre vonatkozó javaslatok”;

A javaslatokat és véleményeket közlésezzik az intézmény honlapján: www.primariareghin.ro, az „Átlátható döntéshozatal” menüpontban, a következő linken: <https://www.primariareghin.ro/ro/primaria-reghin/transparenta-decizionala/>.

Az írásbeli beadványok visszautasítását írásban megindokoljuk.

Az érdeklődők számára lehetőség van a határozattervezet nyilvános megvitatására irányuló ülés megszervezésére is, amennyiben azt egy jogszerűen létrehozott egyesület vagy más hatóság, intézmény május 8-áig írásban kéri.

További információ: telefon: 0265/511-112, 164-es mellék, e-mail: office@primariareghin.ro, a civil társadalomért felelős kapcsolattartó Marinescu Sorina.

A hirdetési rovatban megjelent közlemények, reklámok tartalmáért a hirdetésfeladó vállalja a felelősséget!

ADÁSVÉTEL

ELADÓ 250 m kemény tűzifa. Tel. 0759-678-112. (22747-1)

MINDENFÉLE

HÁZTETŐT készítünk cserépből vagy lemezből, szigetelünk kartonnal, poliészterrel, meszelünk, benti-kinti munkát, kisebb javítást stb. vállalunk. Tel. 0745-680-818, Csaba. (22713-1)

VÁLLALUNK tetőjavítást, cserépforgatást, vaskapuhegesztést és bármilyen építkezési munkát (saját anyagból is), vakolást, meszelést, szigetelést. Nyugdíjasoknak 18% kedvezmény. Tel. 0749-962-240, 0729-532-389, István. (22707-1)

SZAKEMBER vállalkozás bádógosmunkát, tetőjavítást, meszelést, vakolást, kerítéskészítést. Tel. 0749-966-368, 0790-452-731, Csaba. (22707-1)

SZAKEMBER vállalkozás bármilyen építkezési munkát, javítást, tetőjavítást, meszelést. Anyagot biztosítunk. Vasal is dolgozunk, hegesztünk, vaske-
rítést készítünk. Nyugdíjasoknak 18% kedvezmény. Tel. 0790-452-731, István. (22707-1)

VÁLLALUNK cserépforgatást, tetőjavítást, tetőkészítést Lindab lemezből, meszelést, vakolást és bármilyen munkát. Tel. 0712-239-984. (22770-1)

KIÜRÍTÜNK garázst, pincét, alagsort, elszállítunk bútort, vállalunk egyéb munkát. Tel. 0747-816-052. (22722-1)

MEGEMLÉKEZÉS

Egy gyertya most érted égjen, ki fent laksz már a magas égben.
Ki vigyázol ránk onnan fentről, s lelkünkhöz szólsz a végtelenből!

Kegyelettel emlékezünk

SINKA IRÉNKÉRE

halálának 5. évfordulóján. Áldott emlékét szívünkben őrizzük.

Szerettei. (22733)

Kegyelettel és fájó szívvel emlékezünk április 18-án

ADORJÁNI ALBERTRE

halálának 6. évfordulóján. Emléke legyen áldott, nyugalma csendes!

Szerettei. (22706-1)

„Fénysugárral ölel át a végtelen szeretet, mely örökre megőrzi emlékedet!”

Kegyelettel emlékezünk drága édesanyánkra, a székelyszállási

RÓZSA GIZELLÁRA

halálának 25. évfordulóján. Emlékét szívünkben őrizzük, örökké szeretjük, és nem feledjük. Nyugodjon békében!

Szerettei. (p.-1)

ELHALÁLOZÁS

Mély fájdalommal és megtört szívvel tudatjuk, hogy szeretett Édesanyánk, nagymama, dédnagymama,

KATONA IRÉN

született NOVÁK IRÉNKE

2024. április 16-án, életének 88. évében örökre megpihent.

Drága halottunkat 2024. április 19-én 13 órakor helyezzük örök nyugalomra a demeterfalvi temetőben.

A gyászoló család.

Elcsitul a szív, mely értünk dobogott,

Pihen a kéz, mely értünk dolgozott.

Számunkra te sosem leszel halott,

Örökké élni fogsz, mint a csillagok. (p.-1)

Fájó szívvel tudatjuk, hogy

NÉMETH SÁNDOR

volt nyomdász

Svédországban elhunyt.

Temetése április 19-én, pénteken 13 órakor lesz a Nyár utcai temetőben. Nyugodjék békében!

Barátai. (-1)

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy a drága édesanya, testvér, keresztanya, nagynéni, sógornő, rokon, barátnő és szomszéd,

MERZA ENIKŐ JUDITH

(szül. Solymossy)

A marosvásárhelyi Tervezőintézet (I.P.J.) volt dolgozója, életének 76. évében visszatért Teremtőjéhez.

Drága halottunk földi maradványait 2024. április 20-án szombaton 11 órakor helyezzük örök nyugalomra a marosvásárhelyi katolikus temetőben.

Adj, Uram, örök nyugodalmat neki, és az örök világosság fényeskedjék neki!

A gyászoló család. (-1)

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy a szerető édesanya, nagymama, anyós, rokon, jó szomszéd, ismerős,

KOCSIS IRÉN

életének 74. évében visszaadta lelkét Teremtőjének.

Szeretett halottunk földi maradványait 2024. április 19-én, pénteken 13 órakor helyezzük örök nyugalomra a marosvásárhelyi katolikus temetőben. Emléke szívünkben él.

A gyászoló család. (-1)

RÉSZVÉTNILVÁNÍTÁS

Gyászol a Marosvásárhelyi Rádió. Megrendüléssel és fájó szívvel búcsúznak

BOÉR KÁROLY kollégánktól,

aki életének 68. évében elhunyt. Harmincnégy éven át, az utolsó napig rádiózott, emberi és szakmai karizmája egyedi és példaértékű volt munkatársai számára, rádiós hagyatéka felbecsülhetetlen értéket képvisel. Tisztelettel és szeretettel őrizzük emlékét.

Őszinte részvétünk családjának. Nyugodjon békében!

A Marosvásárhelyi Rádió szerkesztősége. (sz.-1)

Megrendülten búcsúznak

BOÉR KÁROLYTÓL,

a marosvásárhelyi, illetve az erdélyi sajtó és művelődési élet meghatározó egyéniségétől.

Együttérzésünket és őszinte részvétünket fejezzük ki a gyászoló családnak.

Prof. dr. Kikeli Pál és a Procardia munkaközössége. (22749-1)

Szolgáltatás – Üzleti ajánlat

GRÁNITTERMÉKEK FORGALMAZÁSÁRA SZAKOSODOTT MAROSVÁSÁRHELYI CÉG ÁRUKÉZELŐ MUNKATÁRSAT keres. Elvárás: pontosság, megbízhatóság, fizikai erőnlét. Tel. 0723-524-737. (67874-1)

SMILE! ZÂMBIȚI! MOSOLYOGJON!

SZEMÜVEGMENTES ÉLETERET SZERETNE? ITT AZ IDEJE!

Korszerű dioptriamentés **kevesebb mint 10 másodperc alatt!**

**ELÉRHETŐ JANUÁRTÓL
A DORA OPTICS
MAROSVÁSÁRHELYI KLINIKÁJÁNI!**

Dora Optics, szemészet az egész családnak!
www.doraoptics.ro

ETV EUROPEAN TELEVISION

Kultúrcsepp

**CSÜTÖRTÖKÖN
21 ÓRÁTÓL**

Kányádi Orsolyával

Marosvásárhelyi 96 FM
Rádió Románia 106,8 FM
1323 AM

www.marosvasarhelyiradio.ro

FONTOS TELEFONSZÁMOK

• Romtelecom-tudakozó – információ - 0766-121-234	• RDS-RCS - 0365/400-401 - 0365/400-404
• Központosított ügyelet (Rendőrség, Tűzoltóság, SMURD, Csendőrség, Mentőállomás): 112	• Áramszolgáltató vállalat – vidék - 0800-500-929 - 0265/929
• Rendőrség - 0265/202-305	• Delgaz Grid - 0265/200-928 - 0800/800 928
• SMURD (betegekkel kapcsolatos információk) - 0265/210-110	• Aquaserv: - hideg víz-csatorna - 0265/215-702 - közönségszolgálat - 0265/208-888 - központ - 0265/208-800 - 08008 208-888
• Sürgősségi szolgálat: – gyermekeknek - 0265/210-177	• Fogasztóvédelmi hivatal - 0265/254-625 • Vasútállomás - 0265/236-284 • Vili Kft.: temetkezés, segélyintézés (0-24 óra), professzionális balzsamozás Nemzetközi halottszállítás - 0265/215-119 - 0744-282-710
Marosvásárhelyi Polgármesteri Hivatal - 0265/268-330 GYULAFEHÉRVÁRI CARITAS, otthongondozó szolgálat, 8–16 óra között: 0736-883-110	• Alkony Kft. temetkezés (24 ó.) - 0265/263-865 koporsók, kellékek, - 0745-606-215 koszorúk - 0745-606-269 és halottszállítás - 0758-047-604 • Maros megyei RMDSZ - 0265/264-442 - 0265/262-907
• Optika-Optofarm - 0265/212-304 - 0265/312 436 - 0265/250-120 - 0265/263 351	
• Optolens szemsebészet - 0265/263-351	
• Dora Optics - 0733-553-976	
• Dora Medicals - 0265/212-971	
• Radiológia, echográfia Dr. Jeremiás István - 0265/222- 446	
• Emma vendéglő, - 0740-083-077 hidegtálak készítése - 0365/404-664	
• Prefektúra - 0265/266-801	

**Méltányos reklámdíj fejében
állandó szereplője lehet
a FONTOS TELEFONSZÁMOK
rovatnak.**

**Várjuk jelentkezését
a 0265/268 854-es telefonon.**

AZOMURES® ALKALMAZ

An AMEROPA Company

IPARI OPERÁTOR

• Fizetés bruttó 3600 és 6000 RON/hó között a gyakorlattól és végzettségtől függően.

KIEGÉSZÍTÉS

- Étkezési utalvány 40 RON/nap (átlagosan 840 RON/hónap)
- Nyaralási bónusz – a havi alapbérnek megfelelő összeg
- Napi 1 kávé vagy tea
- Szombat, vasárnap, munkaszüneti napokon dupla bér
- Műszaki és éjszakai bér
- Részleges szállítási költség fizetése
- 21 és 32 nap közötti szabadság
- Akár 9600 RON segítség családi eseményekre (születés, halálozás)
- Húsvéti bónusz - 500 RON
- Március 8-i prémium - 300 RON
- Karácsonyi bónusz - 500 RON
- Kiskorú gyermekek karácsonyi prémiuma – 300 RON
- Június 1. prémium kiskorú gyermekek után – 300 RON
- Június 1-i foglalkozások az alkalmazottak gyermekeivel
- Magán egészségbiztosítás
- Könyveskönyvtár előfizetés
- Ingyenes belépés a cég edzőtermébe a Weekend komplexumban
- Képesítő tanfolyamok és a munkavezetői vagy formációs vezetői pozícióba való előrelépés lehetősége

0730 089 265

0787 299 619

0723 109 466

0787 539 352

recrutare@azomures.com

radio.kptv.ro

KPTV
THE ROCK STATION

radio.kptv.ro

Spălătorie și detailing auto

Beltrand

autómosó és -kozmetika

– külső-belső tisztítás
– kárpittisztítás, polírozás, viaszozás

Marosvásárhely
Predaal u. 97 sz.

Telefon: 0265/223-902
0740-393-060